GLASOVA
Panorama

KRANJ, 22. DECEMBRA 1962 ŠTEVILKA 50

V tej številki:

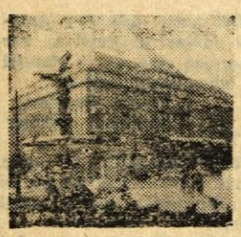

2.500 kilometrov po Avstriji in Čehoslovaški

MESTO OB VLTAVI

Človek pride v Prago in želi poiskati Švejka. Najde ga v dveh praških gostilnah »Pri vrču« in »Pri »Fleku«. Pivo je še vedno takšno kot je bilo, samo Švejki so resnejši.

Reportažo o Pragi berite na tretji strani

Potapljači ne sodijo za zapeček sredi zime

NA DNU BOHINJSKEGA JEZERA

Potapljači niso kosmonavti, čeprav so jim podobni. Po vodi se ne vozijo v kabinah, temveč s plavutmi sami iščejo dno jezer.

Reportažo o potapljačih na dnu Bohinjskega jezera berite na peti strani.

Telefonska mreža na Gorenjskem

ŠTEVILKA ZA »FIRBCE«

Radovljica še vedno nima javne ulične telefonske govorilnice. Tudi število telefonov je še vedno nezadostno.

Sestavek o telefonskem omrežju na Gorenjskem berite na četrti strani.

V Parizu je imel pred kratkim koncert znani pevec, ki se je popolnoma preselil v Pariz Johanny Hallyday. — Francozi na splošno pravijo »ta je naše gore list«, ko ga slišijo peti v francoščini. Na koncertu sta bile tudi dve veličini francoskega filma Maurice Chevalier in Jean Marais pa so poslušavci vpričo njih dvorano skoraj spremenili v treske.

Ljudje se borijo proti bolezni in smrti

Zdravje je veliko bogastvo

Svet se deli na razvite in nerazvite ne samo po številu tovarn in tehnični opremljenosti industrije, temveč tudi zaradi zdravstvenih in življenjskih pogojev, v katerih ljudje v različnih deželah živijo. Zdravje ljudi je odvisno od dobrih ali slabih življenjskih pogojev. Kjer je doma lakota in siromaštvo, kjer je malo zdravnikov in slabe bolnišnice, tam je več bolezni in prejšnja smrt.

Če primerjamo podatke med Evropo in Afriko vidimo, da nekateri prebivavci »črnega kontinenta sploh ne morejo računati na zdravniško pomoč. V Angoli pride na primer zdravnik na 27.199 ljudi, v Avstriji, ki prednjači na evropski lestvici, pa na 623 prebivavcev.

V industrijsko razvitih deželah umirajo ljudje največ zaradi rakastih obolenj, zaradi obolenj srca in krvnega obtoka. V nerazvitih deželah pa je že navadna pljučnica nevarna bolezen, ki je mnogi ne preživijo, ker ne morejo računati na zdravniško pomoč in zdravila. V Indiji je na primer umrljivost skoraj dva in polkrat večja kot na Švedskem. Prebivavci Indije dosežejo povprečno starost 32 let, dočim je na Švedskem povprečna starost 72 let.

SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI

VOJAK IZ TETOVA

Naj ga predstavim: **Tomislav Vojnovski**, študent ekonomije, doma iz Tetovega v Makedoniji. Danes skupaj z drugimi pripadniki JLA v kranjski garniziji praznuje praznik naše armade. Iz razgovora z njim zvemo, kako se počuti v našem mestu.

● Ali vam je bilo všeč, da ste bili poslani na odsluženje vojaškega roka prav v Kranj?

— Pa še kako! Kot srednješolec sem bil na Gorenjskem na ekskurziji in tedaj sem se za te kraje zelo navdušil. Všeč mi je tukajšnja urejenost — naselij in ljudi. Takoj sem opazil, da so ljudje v lokalih zelo prijazni in ustrežljivi.

● Se kdaj dolgočasite?

— Za dolgočasje zmanjka časa. Ko sem prišel v vojašnico, sem bil prav presenečen nad dobro organizacijo porabe prostega časa. Imamo svoj orkester, skoraj vsak dan je kakšno predavanje vojaške univerze. Sami pripravimo predavanja iz svoje stroke. Med enotami prirejamo športna tekmovanja, večkrat se pomerimo tudi v znanju, in to pri prijetnih prireditvah, kot je »Pokaži kaj znaš« in podobno. Imamo tudi televizijo, radio in še vrsto drugih možnosti za razvedrilo. Kadar imam prost izhod, je v mestu navadno ples ali kino, včasih pa posedimo pri kozarčku pri »Zlati ribi«.

● Veliko pišete pisma?

— Tako — šest ali sedem na teden. Dobim jih pa še po več, ker imam razen domačih v Makedoniji še veliko prijateljev.

● Saj res, kako pa ste jim v prvih pismih opisali Kranj?

Kolikor sem le mogel lepo. Nekaj zaradi tega, ker mi gre res dobro, nekoliko pa zato, da bi potolažil vse tiste, ki so bili žalostni, ko sem odhajal.

● Pogrešate v Kranju kakšno tetovsko navado?

Samo večerni »korzo«

Vožnja brez šoferja

Pod težo tovora je popustila ročna zavora in tovornjak s prikolico je nadaljeval vožnjo brez šoferja. V zadnjem hipu je vanj skočil službujoči miličnik kranjske prometne milice Anton Zupančič in ga speljal na varno.

Kranj, 20. decembra — Davi, nekaj pred 6. uro, se je na Koroški cesti pred križiščem ustavil tovornjak s prikolico — »šlepar«. Tovornjaku z oznako KP — 23 — 02, last »Interevrope«, ki ga je upravljal Peter Kern je počil vzvod sklopke. Šofer je skušal sam popraviti okvaro. Službujoči miličnik — prometnik Anton Zupančič mu je svetoval, da bi poskušal okvaro zvezati z žico in tovornjak odpeljati na Maistrov trg, kjer ne bi toliko oviral prometa. Ni uspel. Šofer je odhitel k mehaniku. Miličnik — prometnik je usmerjal promet na križišču. Opazil je prevrnjen varnostni trikotnik in ga šel popraviti. Medtem so pod težo tovora popustile zavore in vozilo s 40 tonami lesa se je počasi bližalo vrhu Jelenovega klanca. Ko je miličnik popravil varnostni trikotnik in videl nenavadno vožnjo, ni izgubil prisebnosti. Brž je stekel za njim. Skočil je za volan in vozilo speljal na varno, na prostor pred vhodom na »Jelenovo« dvorišče. K sreči ni bilo v tem času nobenega drugega vozila na cesti, sicer bi prišlo do nesreče, ki bi se kdove kako končala. Do te nenavadne vožnje je prišlo iz šoferjeve malomarnosti, ker ni pod kolesa podložil »cokle«. —

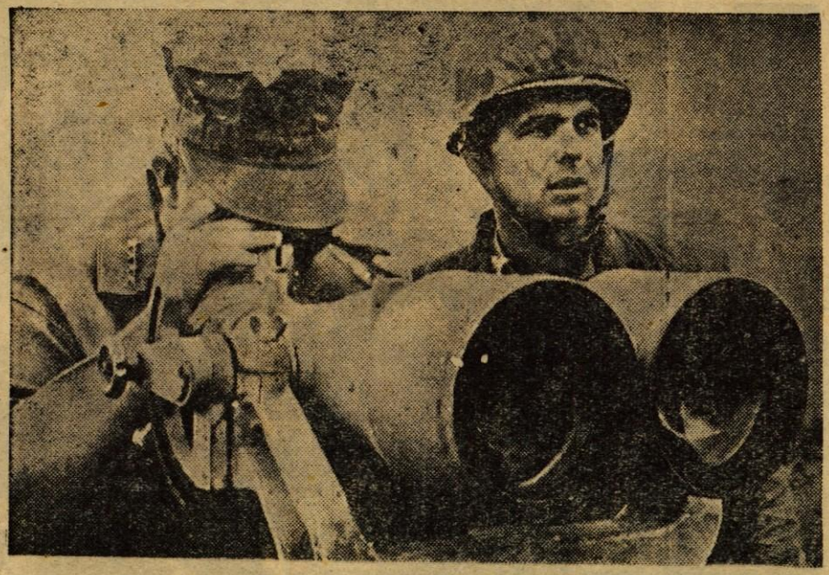

Ameriška vojaka na opazovalnici v znanem ameriškem oporišču med kubansko krizo

Velesile spreminjajo svoje vojne načrte

Nazaj k puškam in bajonetom

V Parizu popravljajo vojne načrte - Američani so se prvi na zahodu odločili za novo smer - Mnogo zastarelih postavk

Sveta si v našem stoletju ne moremo zamišljati brez generalov. Včasih, ob določenih mednarodnih krizah, se vpliv generalov na vsakdanja politična dejanja tako poveča in vojaški način mišljenja že nekaj let nazaj dobiva premoč. Nevarnost, da bodo generali dobili v posameznih prestolnicah glavno besedo, je vedno zaskrbljujoča. Zaskrbljujoča v tem smislu, ker vojske nikoli v zgodovini niso imele srečne roke pri krojenju sveta.

Vojaški zemljevid sveta

Prejšnji teden se je število zvezd na našitkih generalskih oblek v Parizu povečalo. Pariz, ki je središče »vojaške trdnjave« zahodnega sveta in Atlantske zveze, je privabil obrambne ministre tega vojaškega tabora na zimsko zasedanje, ki ni minilo tiho in brez sprememb. Straža v palači glavnega poveljstva Atlantske zveze v nekem dvorcu blizu Pariza je namreč prvič pozdravila generala Luisa Lemnitzerja, ki je zamenjal dosedanjega bolj samosvojega in trmoglavega generala Nordstada. Poveljniško palico drži v zahodnem zavezništvu neprestano Američani, zato v tem pogledu ni prišlo do presenečenj. Presenečenje je samo v tem, ker je novi general popolnoma »drug človek« in bo po prevzemu krmilnega kolovrata ubral tudi drugačno smer.

Američani so na zahodu prvi uganili, da vojaška moč zdaleka ni odvisna samo od števila atomskih nabojev, ki jim je že naravnana smer. V obrambnih razlagah zahodnih načrtov sta se do sedaj izoblikovali dve različni težnji. Prva skupina, v kateri je prednjačil zahodnonemški obrambni minister Strauss, in v katero so se vključili nekateri ameriški generali – dediči Dullesove zapuščine, je poglavitni poudarek videla v jedrskem oboroževanju zahodnih vojsk. Na tej osnovi je Strauss hotel izsiliti oborožitev zahodnonemške vojske z atomskimi glavami.

Druga smer, ki jo je v svoji knjigi obrazložil ameriški general Maxwell Taylor ,pa se je upirala atomski strategiji in potiskala v ospredje klasično orožje. Na srečo se je tej drugi smeri priključila Kennedyjeva administracija in Straussu ni preostalo nič drugega, kot da se z Američani gre gverilstva.

Atomski dežnik

Američani so začeli atomski dežnik, ki so ga ves čas po vojni držali nad zahodno Evropo, počasi zapirati, ko so ugotovili, da bi želeli Nemci imeti prav takšen dežnik. To seveda ne pomeni, da nameravajo svoje atomsko orožje spraviti iz Evrope. Pariški sestanek je pokazal, da nameravajo Američani zadržati izključno nadzorstvo nad tem nevarnim orožjem. Njihov poglavitni namen je sedaj prepričati Nemce in za njimi vse ostale evropske velesile, da se dobro opremijo v klasičnem orožju.

Ameriški obrambni minister Mc Namara je na pariškem sestanku zelo nazorno pojasnjeval ameriške težnje: »Vsaka svetovna velesila je le takrat močna, če ima dobre konvencionalne sile, ker nobena izmed velesil, ki ima atomsko orožje, ne želi prva zgrabiti za atomsko orožje«.

Gnilo jajce

Ogromni napori, ki jih na zahodu vlagajo v oborožitveni načrt, so trenutno še zelo klavrni. Na zahodu niso zadovoljni s tem, kar so naredili, čeprav so porabili že fantastične vsote. V Parizu je bilo precej ostre kritike. Američani so delili ukore Nemcem, Francozom in Britancem. Edino Američani imajo svoje čete v Evropi na predvideni ravni. Britanska renska armada je nepopolna in slabo oborožena. Manjka ji okoli 4.000 vojakov. Francozom so priporočili, da bi v Atlantsko zvezo vključili še dve diviziji in letalstvo podredili skupnemu atlantskemu poveljstvu. Nemcem so priporočili, da večji del narodnega dohodka porabijo za nakup orožja.

Tako se je pariško zasedanje še enkrat končalo s paradoksalno prerokbo, da bo oboroževanje še naprej požiralo ogromna in povečana sredstva.

Rekli so...

»Kdor ima zaupanje v svojo prihodnost, temu ni potrebno, da bi se igral z atomskim požarom in spravljal v nevarnost vse pridobitve človeštva.«

Frol Kozlov,
podpredsednik
sovjetske vlade

»Velika Britanija bi želela priti v hišo Evrope tako, da bi se pri tem rokovala s komolci.«

Edgar Pisani,
francoski minister
za kmetijstvo

»V politiki je idealizem odličen motor, vendar zelo slab volan.«

Edgar Foure,
bivši francoski
premier

»Vedno sem bil pristaš tesnejših zvez z Evropo, posebno na področju kulture. Zaradi tega želim dobrodošlico Veliki Britaniji v Skupnem tržišču.«

T. S. Eliot,
angleški
književnik

»Ne prenesem samopostrežbe in njenega pretenciozno bleska. Zato sem za malo skromno Anglijo, ki se ne ponaša s tem, da je nakičena po evropskem vzoru.«

John Osborn,
angleški dramatik

»Del naših težkoč z Ameriko izvira iz dejstva, ker imam jaz sina, ki je starejši od Johna Kennedyja.«

Nikita Hruščov,
sovjetski premier

»Pri razgovorih se mora človek smejati tudi takrat, ko bi nasprotniku moral kazati zobe.«

U Tant, generalni
sekretar OZN

»Naloga politikov je podobna nalogam šahistov – oboji morajo razbiti nasprotnikovo obrambo.«

Amintore Fanfani,
italijanski
premier

GLOBUS

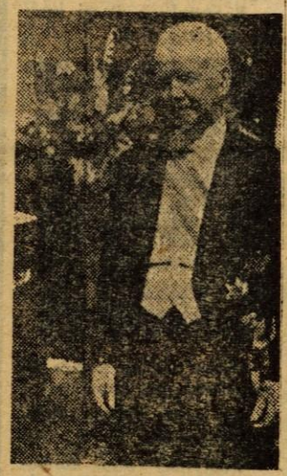

Državnik prinaša dež

Ko je predsednik Zvezne republike Nemčije dr. Heinrich Lübke izstopil na pakistanskem letališču iz letala, se je vlil dež. Zbrani ljudje so slavili zahodnonemškega državnika kot moža, ki prinaša dež, saj je prepotreben dež končal trimesečno sušo. Nekoč že pred tem, ko je zahodnonemški državnik obiskal Liberijo, se je z njegovim prihodom prav tako končala huda suša in ob njegovem izstopu iz letala prav tako začelo deževati.

Stanovanjske skrbi

Po zmagi de Gaullove stranke na francoskih parlamentarnih volitvah ima de Gaulle v francoskem parlamentu 233 poslancev. To je največja parlamentarna skupina. Številnost degaullističnih poslancev pa je sprožila resne skrbi. V borbonski palači namreč ni primernega prostora, kjer bi se lahko sestajala številna parlamentarna frakcija.

Izguba privilegijev

Za britanske lorde postajajo časi vedno težji. Izgubili so mnoge lordovske privilegije, zdaj pa jim preti nevarnost, da izgubijo še enega. Voditelj konservativne stranke je predložil ukinitev starega zakona, po katerem imajo lordi pravico, da jih obesijo s svileno vrvjo in ne z običajno iz konoplje. Konservativci menijo, da je njihov predlog v skladu z demokracijo.

Osumljena umora

Nečakinja znanega filmskega igravca Montgomery Clifta – Suzana Clift se je morala zaradi umora njenega prijatelja Piera Brentanija zagovarjati pred sodiščem. Ker je 21-letna obtoženka dobila pred sodiščem živčni zlom, jo je sodnik poslal na psihično preiskavo. Prepeljali so jo v psihiatrično kliniko.

2500 kilometrov po Avstriji in Čehoslovaški

Mesto ob Vltavi

Nedeljsko popoldne pred znamenitim gradom Hradčani, ki stoji na griču nad Prago in Vltavo

ULICE S PLINSKIMI SVETILKAMI

Po dolgem poizvedovanju smo le našli prenočišče, Na našo žalost pa je bilo 45 km oddaljeno od Prage. Tako se nam je ČEDOK maščeval, ker smo brez njegovega posredovanja potovali po Češki. Vendar so bili pogoji te potovalne agencije za nas pretežki, saj so zahtevali po 6 dolarjev za osebo na dan. Še tako oddaljeno prenočišče je na začetku naše poti – pred Dunajem. Šele na kraju samem smo spoznali, kje smo. Ob novozgrajeni hidrocentrali ob umetnem jezeru na Vltavi so postavili hotel, bolje turistično naselje (odprto samo do desetih zvečer), mlekarne, slaščičarne in pa vrste pritličnih večsobnih hišic. Vsaka hišica ima svojo peč za ogrevanje vode (samo ob sobotah), telefon in dolg hodnik, ob katerem se vrstijo sobe s tremi posteljami. To je bilo naše prebivališče vseh šestih dni, kolikor smo se zadrževali v Pragi. Zgodaj zjutraj, ko je megla še zakrivala razgled, smo z avtobusom odhajali v Prago in se vračali zvečer, ko je bilo ravno še toliko časa, da smo v restavraciji dobili »pivičko«.

O Pragi zvečer torej ne morem veliko povedati. Mikavno je gledati v starem delu mesta prižiganje plinskih svetilk, ki jih je še veliko. Prav tako mikavno in prijetno je zaviti v eno izmed številnih starih gostiln, kjer točijo izvrstno pivo razvrščeno v več skupin: sedmičko (ta je najlažja), desetka, dvenatska in četrnatska. Obiskali smo večstoletno gostilnico (pravzaprav je samo točilnica piva) »U brabantskeho kralja« ob vznožju stopnic, ki vodijo na Hradčane, pa nekoliko niže doli »U svatiho Tomažka«. Ta stara študentska gostilna je danes na pol kabaret, kamor zahajajo zlikani vojaki, stražarji sedeža predsednika češke republike. Samo stara lesena oprema, debele in težke hrastove mize dajejo vzdušje in okolje, koder so študentje slovanskih držav premlevali svojo usodo in vzklikali narodnostne parole. Posebno mikavno pa je hoditi po poteh slavnega Švejka in se ustavljati na njegovih postajah: »Pri Fleku« in »Pri vrčku«... a o tem prihodnjič!

PRAŠKE GOSTILNE

Da ne bo pomote, samo kratko pojasnilo o našem potepanju po gostilnah: so privlačne zaradi svoje starosti in tradicije. – Prage ne smeš zapustiti brez obiska vsaj nekaterih, predvsem pa ne tistih, ki jih je tako čudovito sočno opisal Jaroslav Hašek in jih podtaknil preslavnemu junaku Švejku. Noben pisatelj si sam in niti drugi niso nobenemu umetniku postavili trajnejšega spomenika, kakor si ga je Hašek s svojim junakom in pa seveda z dvema gostilnama: »Pri vrčku« in »Pri Fleku«! V to zadnjo smo najprej zavili na pivo, črno in posebno dobro, saj ga pizenska pivovarna posebej izdeluje prav za »Fleka«. Tja zavijejo vsi, dobesedno vsi, ki so kdajkoli prebrali Švejka. Tam imata oba svojo sobo – namreč pisatelj in Švejk – in vse je menda tako, kakor je bilo takrat, ko je Hašek ustvarjal svojega Švejka v eni izmed številnih gostilniških sob. Z velikim veseljem pokaže to spominsko sobo natakar ali slučajni gost. Ni treba izgubljati veliko besedi, dovolj je samo ena: Švejk! in že nas vodijo v spominsko sobo, kjer sveto zatrjujejo, da je tam sedel za mizo in pisal in še vrsto stvari, da končno ne veš kdo, ali Hašek ali morda Švejk. Naenkrat je Švejk ves živ pred vami, pisatelj pa pozabljen. Tako je pri »Fleku«. S pravo trdovratnostjo izumitelja, ki se bori za svoje avtorske pravice, pa vam tudi v gostilni »Pri vrčku« pokažejo sobo in zatrjujejo, da je tam ustvarjal Hašek. To smo začudeni ugotovili na cesti, ko sta se dve naši skupini srečali na Švejkovi poti, od »Fleka« k »Vrčku« in v nasprotni smeri od »Vrčka« k »Fleku«. Vsaka gruča vnetih oboževavcev Švejka (piva!) in seveda tudi pisatelja je zatrjevala, da je videla spominsko sobo, samo da je ena pri »Fleku« in druga pri »Vrčku«. Spora, čigav je v resnici Švejk, nismo rešili, kakor ga nista rešili gostilni »Pri Fleku« in »Pri vrčku«. Končno je vseeno, zakaj Švejk je lahko samo češki. Zedinili pa smo se, da je veliko prijetneje posedati pri »Fleku«. »Vrčeka« so preveč modernizirali in pivo dobiš samo, če naročiš tudi kaj za pod zob. Odprt pa je tudi samo in točno po Švejkovih besedah: »Po vojni pa se dobimo pri »Vrčku« ob petih popoldne.«

UPORABNOST SREDNJEVEŠKIH KLETI

To je bilo samo eno izmed mnogih doživetij v Pragi. In o Pragi lahko zapišem, da je samo eno samo doživetje, zakaj mesto priklene nase še tako občutljivega obiskovavca. Je lepo, čudovito in ta dva ter vsi podobni pridevniki ne povedo vsega tistega, kar bi rad povedal. Začutite pa to, ko zapuščate Prago, ko se poslavljate od mesta. Čarobno mesto je, ki se ogleduje v trepetajoči Vltavi, nemogoče je v enem pogledu zajeti vso slikovitost zlato sivkastih streh, preko katerih se vzdigujejo stolpi in kupole cerkva, skozi koprenasto ozadje prodirajo čipkasto narezljani gotski stolpi starega mestnega obzidja. – Praga je slikovita! Praga je zakladnica arhitekturne umetnosti. Znajo pa tudi ohranjati svoje staro mesto, posebej še Hradčane, ki so pojem zase. Iz zapiskov bom pobral le najmikavnejše. Ne bom opisoval obnavljanje stražnega stolpa, ki je ves obdan z opaži in odri. Morda bi bilo zanimivo popisati delo raziskovavca praškega gradu, ki že dve desetletji rije kot krt pod gradom in je odkril presenetljive stvari, vendar so to vse predolgi opisi. Najbolje bo razkril spomeniškovarstvene posege en sam primer. V starem delu mesta so približno sto stavb temeljito preiskali tudi globoko pod zemljo. Odkrili so najstarejše temelje, ki jih pri približno dvajsetih stavbah datirajo celo v konec 12. ali na začetek 13. stoletja. Prekopanih kleti ne zasujejo in ne potegnejo iz raziskovalnega dela samo znanstvenih zaključkov, temveč poiščejo tudi praktično stran. Eno izmed tako odkopanih kleti so preuredili v javno stranišče! Stopnice vodijo navzdol v obširen prostor ves obložen s keramičnimi ploščicami (kot povsod drugod na takih mestih). Polovico prostora so pregradili, čeprav je ves prostor prirejen namenu, ga uporabljaš samo pol, v drugi polovici prostora so ohranjene stopnice iz 13. stoletja. – Takrat so služile za dostop v klet, danes so samo nema priča, del stare romanske arhitekture in dokument posluha za spomeniško zaščito tudi najbolj enostavnih arhitekturnih odlomkov in na najbolj nenavadnih mestih. Toda ne samo stopnice, tudi romansko okno je ohranjeno globoko v steni v vdolbini, ki jo obkrožajo keramične ploščice. Zapisal sem, kakor sem obljubil, en sam primer in ta naj bo dovolj za pričevanje.

ZADNJA RAZSTAVA

V mojih popotnih zapiskih je še dovolj takega gradiva, dovolj mikavnih popisov. Na žalost so zopet iz muzejev in galerij in z arheoloških najdišč, kar pa smo že dovolj premlevali. Toda ne morem molčati o čudoviti razstavi, ki sem jo videl v praškem Narodnem muzeju: razstava čeških dragih in poldragih kamnov. Jasno je, da vse pisanosti te razstave ni mogoče preliti na papir, možno pa je posredovati vtis. Bolje: opis, mnenje ali ugotovitve. Razstava je plod sodelovanja muzeja in industrije (dragih kamnov) in je urejena za oko nadvse pisano, privlačno in kljub bližču kamnov ne prezremo spremnega teksta. Ta spremlja obiskovavca od najstarejših časov do danes, kaže na pridobivanje in obdelavo draguljev skozi stoletja in jo primerja z današnjo industrijo. Razstavo sem pregledal dvakrat. Zdaj me je bolj privabil sijaj umetniško obdelanega predmeta, potem naprava, kjer sem lahko gledal skozi ločo spreminjanje barv dragih kamnov pod infrardečimi žarki in... tako bi mogel opisovati v nedogled, opis pa bi bil še vedno neobdelan. Samo še utrinek: razstava je, kakor sem že omenil, plod sodelovanja muzeja (stari del) in industrije (novi del). Podlaga razstavi je bil scenarij, delo strokovnjaka – muzeologa, aranžerji pa so po scenariju (in brez škode za znanstveno dognanost) uredili gradivo v bleščeč spektakel, ki pa je bil umirjen in naravnan na točko, kjer morata tako laik kot strokovnjak priznati razstavi vse kvalitete.

ANDREJ PAVLOVEC

ŠTEVILKA ZA »FIRBCE«

Tako bi lahko imenovali telefonsko številko 08. Pot do najnovejših novic vam bo odprta, če ste le pripravljeni žrtvovati dvajset dinarjev. Tam najdejo zatočišče in lep odgovor mnoga vprašanja, ki bi sicer pri normalnem ogovarjanju naletela na kaj čuden sprejem. Kaj bi si mislili na primer o moškem, ki bi vas ustavil na cesti in vprašal, kaj naj doma skuha ali pa bi vas ustavil reševavec križank, ki pri reševanju ne najde poti naprej.

Informativna služba ima verjetno eno izmed najbolj zasedenih številk in posebno v dopoldanskem času mora človek dolgo čakati, preden dobi zaželeno zvezo. Iz tega nam je takoj razvidno, da večina Gorenjcev nima doma telefonov in izkoristijo zato službene; kaj pa tudi hočejo drugega (!?).

Javne govorilnice

Z njimi so verjetno splošne težave, še najmanj pa je zadovoljno poštno podjetje, ki jih vzdržuje. Na Gorenjskem jih je vsega skupaj 6 takih, ki so direktno povezane z lokalnim telefonskim omrežjem. Od tega so tri v Kranju (na pošti, na Trgu revolucije in na postaji), po ena pa na Jesenicah, Bledu in v Škofji Loki. Ekonomsko najbolj rentabilne so v Kranju, izmed teh pa je najbolj izkoriščena tista ob gimnaziji, v kateri se nabere od 25 do 28 tisoč din na mesec in posreduje povprečno 45 razgovorov dnevno. Druge so malo upoštevane, kar kaže tudi mesečni izkupiček. Razen gumbov in drugih negotovinskih predmetov je v nabiralniku okoli 2 do 4 tisoč dinarjev. Kljub visokim stroškom vzdrževanja, namerava postaviti PTT podjetje še dve govorilnici v Kranju (na Zlatem polju in pri Vodovodnem stolpu) ter eno na postaji v Škofji Loki. Postavitev teh govorilnic je zelo draga, saj stane samo telefon iz uvoza 80 tisoč dinarjev.

Gorenjci in telefoni

Res je, da ima Gorenjska eno izmed najbolj avtomatiziranih omrežij v naši državi, vendar kljub temu še zelo zaostajamo za razvitostjo v nekaterih zapadnoevropskih državah. Tam pride približno na 100 prebivavcev 30 telefonskih naročnikov, medtem ko na Gorenjskem vsega skupaj en naročnik in pol. Račun ni popolnoma zanesljiv, ker je tokrat izjemoma informativna služba pri PTT odpovedala in ne ve točnega števila prebivavcev na Gorenjski. V celoti je 2070 naročnikov, kar pa ne moremo istovetiti s številom telefonskih aparatov, ki jih je znatno več, ker jih je po več skupaj vezanih na hišne centrale. Največ naročnikov je v Kranju, in sicer 720. Povečana pristojbina je nekako uravnala možnosti z željami in to število trenutno kar zadostuje. V drugih krajih pa število naročnikov ne presega števila 200.

Pri razmerju med številom naročnikov in številom aparatov nastajajo v nekaterih primerih velika nesorazmerja. Pošta na Jesenicah ima na primer vsega 200 priključkov na gorenjsko telefonsko omrežje, od tega jih je 10 namenjenih za potrebe Železarne. Ta pa ima v svojem lastnem omrežju 800 internih priključkov, torej štiri krat več kot Jesenice.

Na tak način nam je tudi jasno, zakaj je število aparatov toliko višje od naročnikov. Navadnih avtomatskih telefonskih aparatov je 4800, razen tega pa je v uporabi še 300 ročnih, induktorskih.

Od Jeprce do Vršiča

Podjetje za PTT promet v Kranju je bilo ustanovljeno 1. januarja 1961. leta in upravlja poštni promet v celotnem (bivšem) kranjskem okraju. Vsega je na njenem območju 42 pošt in njihovi telefoni so na razpolago vsem prebivavcem, še posebno tam, kjer ni drugih možnosti. Vsi telefonski vodi so dolgi 7700 km in bi lahko ustvarili samostojno zvezo med Kranjem in Washingtonom, avtomatizirano pa je bilo leta 1955. Od skupno 12 avtomatskih central je bila prva postavljena na Bledu leta 1936, zadnja pa pred dvema mesecema v Gorenji vasi nad Škofjo Loko. Izdelala jo je industrija ISKRA in je prvi izdelek nove vrste central z 80 priključki, ki jih podjetje izdeluje. — Kljub avtomatizaciji pa nastopijo na Gorenjskem težave posebno pozimi, ko se zaradi snega trgajo zračni vodi, ki jih je zaradi terena težko sproti popravljati. — Brezhibna je pravzaprav samo zveza Kranja s Tržičem zaradi podzemnega kabla. — Tak kabel, ki bo omogočal 160 pogovorov hkrati, je položen tudi od Kranja do Jesenic, vendar pa zaradi težav pri uvozu visoko frekvenčnih sistemov iz Siemensa še ni v uporabi. S tem bi potekal podzemni kabel od Ljubljane do Jesenic, sedaj pa so ob nekoliko močnejših padavinah zgornji konec Gorenjske ter Selška in Poljanska dolina odrezani od ostalega področja. Gorenjsko omrežje je avtomatsko povezano z ljubljanskim in kopnskim ter se lahko vzpostavi direktna zveza od Vršiča do Sečovelj pri Kopru.

Modernizacija

Predvidevajo, da bo mogoče že čez dve ali tri leta povečati število naročnikov na Gorenjskem za 100 odst. V ta namen že gradi podjetje Gradis novo stavbo v Kranju, v kateri bodo samo telefonske in telegrafske naprave. Vsa oprema bo nova, staro pa bi prenesli v druge kraje ali pa jo izločili iz prometa, v kolikor je preveč zastarala. Rok za izgradnjo stavbe je do junija 1963, v celoti opremljena pa naj bi bila do konca 1964. leta. — Drugo leto se obeta povečanje za 100 številk na Jesenicah in postavitev nove centrale v Radovljici. Vso opremo bo izdelala industrija ISKRA.

Naročnikova denarnica

Ta najbolj trpi, kadar pride k hiši telefon. En priključek stane za vsakih 100 metrov oddaljenosti od centrale 1500 dinarjev za privatnika, za podjetje pa 100 odstotkov več. Mesečna naročnina pa znaša 500 din za privatnike, 2000 din za ustanove in 5000 dinarjev za podjetja. Razen tega je treba plačati še 20 dinarjev za vsak pogovor v lokalnem območju, kjer pa se lahko zato po mili volji razklepetamo. Nekoliko dražji so seveda medkrajevni razgovori, izmed katerih bi na Gorenjskem po razdalji najdaljši razgovor stal 240 dinarjev. Na avtomatskih centralah je dolžina pogovora omejena in se zveza po devetih minutah prekine.

V Jugoslaviji naj bi se sčasoma avtomatiziralo celotno omrežje in Gorenjska se že sedaj pripravlja na nove spremembe. Prihodnje leto bodo izpremenjene telefonske številke, tako da bo sedanjo karakteristično številko zamenjala nova, ki bo že sestavni del naročnikove. Vsak naročnik bo imel pet številk, izmed katerih bosta dve značilni za določen kraj, vendar se bosta morali uporabiti tudi pri lokalnih zvezah. S tem bo postalo gorenjsko telefonsko omrežje zaključena celota.

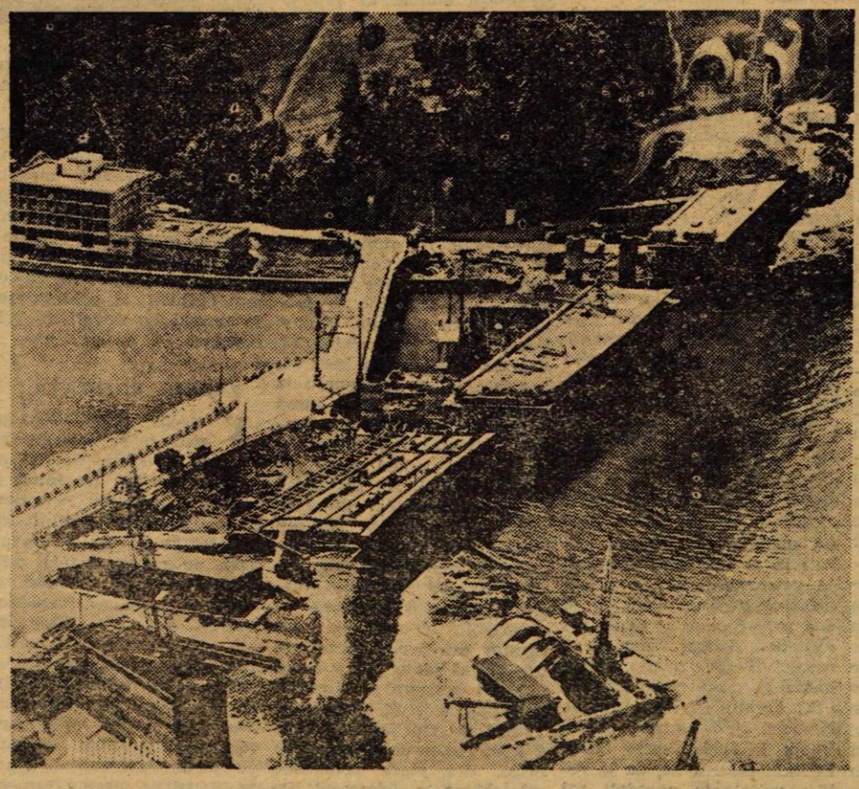

V Švici so začeli z načrtno gradnjo prvorazrednih cest. Na sliki vidimo gradnjo mostu, ki ga na gradbišču sestavljajo

Zanimivosti

110 prometnih nesreč dnevno

V prvih desetih mesecih tega leta se je v prometu ponesrečilo 110 Amerikancev dnevno. To je prikazala statistika s podatki, ki kažejo, da je v tem času izgubilo življenje pri prometnih nesrečah 33.430 ljudi. Lansko leto se je v tem času ponesrečilo 30.720 ljudi.

Letošnje število je rekordno glede na vsa dosedanja. Doslej se je ponesrečilo največ ljudi leta 1937, ko je umrlo pri nesrečah skupaj 32.257 Amerikancev.

Največji hotel v Evropi

V Moskvi gradijo hotel, ki bo največji v Evropi. Sprejel bo lahko 6000 gostov, imel bo dve restavraciji za 2500 obiskovavcev ter 3400 sob in apartmanov. Prostore v pritličju bodo zavzele veleblagovnice, na strehi bo kavarna z vrtom in majhnim igriščem. Od tam bo lep razgled na Moskvo. V sami zgradbi bo urejena najmodernejša kinodvorana s 1000 sedeži, v sosednji stavbi pa bo gledališče za 3000 gledavcev.

Radar za srce

Splošne dobre lastnosti radarja se prenašajo tudi v medicino. Neki japonski zdravnik je iznašel način, kako lahko s pomočjo radarja odkrijemo srčne napake. Rentgenske žarke ali zvočne valove visoke frekvence je s tanko cevko, ki je služila kot antena, poslal do srca. Tam so se odbili od sten in antena jih je ponovno zbrala in prenesla na ekran elektronske naprave.

S poskusi na psih je dognal, da je potrebno valovom, ki potujejo skozi poškodovani del srca, več časa za odboj kakor tistim, ki se odbijajo od zdravih sten. Zdravniki menijo, da bodo na ta način prej odkrili napake, ki jih drugače lahko najdejo le s pomočjo operacije.

Zimska potapljaška akcija republiškega centra za podvodno raziskovanje

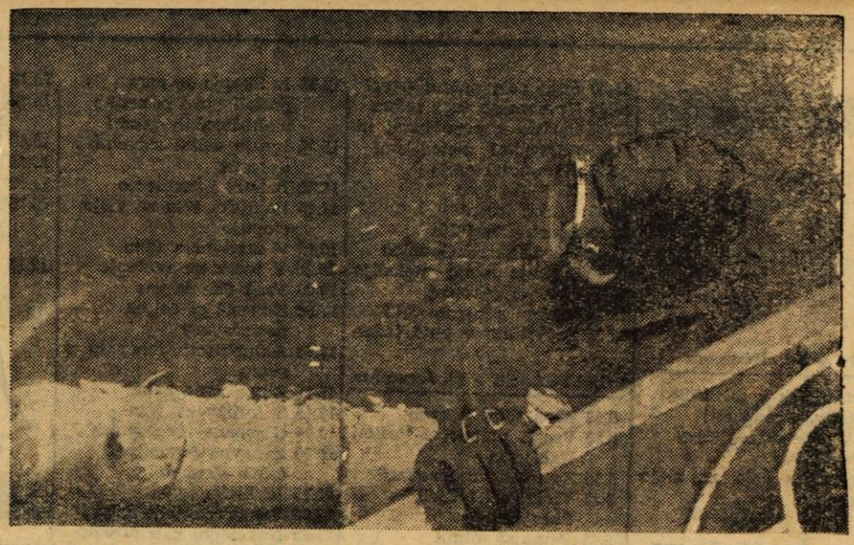

Potapljač se je z dna jezera vrnil na vodno gladino. Ribe so bile v mreži in naloga zadovoljivo opravljena, čeprav je bila voda na površini ledeno mrzla

Na dnu Bohinjskega jezera

Vse naokrog jezera, v katerem so odsevali mrzli temni novembrski oblaki, se je bohotil sneg. Bohinjskemu jezeru in okolici je pričaral vzdušje, ki je narekovalo, da je treba vzeti pod noge smuči ali sani in se spustiti po klancu proti jezeru, nikakor pa ne vanj, saj se živo srebro le s težavo tudi v juliju dvigne k dvajsetim stopinjam. V teh dneh pa srebro ni hotelo poskočiti čez 2 stopinji Celzija. Pa če sem ga še tako vrtel po rokah, vedno se je srebrni stolpec ustavil natanko pri dveh stopinjah. Že sama misel, da bi se moral namočiti v tej ledeni vodi, me je navdajala z mrazom, ki prodre prav do kosti. Pa sta se vendar tiste dni dva spustila pod gladino, na deset, petnajst, dvajset metrov. Ne zato, da bi vzbujala pozornost. Dva potapljača republiškega centra za podvodna raziskovanja sta se z jeklenkami, z maresko in ago spuščala pod temačno gladino in tam ostajala tudi dvajset minut.

Lov na zlatouščice

Bogo in Peter nista vstala zarana. Okrog osme ure sta se v koči, ki je namenjena ribičem in nad katero z velikimi črkami piše: »Čolnov ne sposojamo«, spravila nad kompresor, ki jima je potem ob neprekinjenem brnenju polnil jeklenke. H kompresorju sta se spravila še vsa topla izpod odeje. Pa kaj ko kompresor ni bil odet z odejo! Naj sta si še toliko prizadevala, kompresor ni hotel zaropotati. Vlekla sta vrv, jo spet navijala in potegovala, vendar je bil edini uspeh ta, da se je vrv po vsakem tretjem poskusu strgala. Vozli so se množili, temperatura obeh mladih fantov pa je naraščala. In ko sta bila dovolj segreta od potegovanja vrvi in jeze, je končno le zabrnel. Bati so začeli tlačiti zrak v jeklenke, fanta pa sta se spravila nad garderobo. Ene spodnjice, pa še ene in še ene, troje puloverjev, trenirka in še je bilo premalo. Povrh vsega pa seveda še potapljaška športna obleka «LATEX«. Na glavo posebno kapo, na noge plavuti, na roke pa navadne raztegljive rokavice. Njuna oprema ni razen jeklenk, napolnjenih z zrakom pod pritiskom 150 atmosfer, obsegala nič drugega. Bila sta nared, zlatouščice pa tudi.

Mreža je pretegnjena

Od ribiške koče je počasi krenil čoln, natovorjen z obema potapljačema in kompresorjem ter veliko gajbo, ki se je leno vlekla za čolnom. Pozibaval se je na nasprotno stran jezera, tam, kjer se drstijo posebno cislane postrvi — zlatouščice. Letos je bil ulov teh posebnih rožno trebušatih postrvi zelo majhen. Morda je vplivalo na to deževje, morda kaj drugega. Drstiti bi se morale že pred dobrim mesecem, a se niso. Ribiči jih hočejo prav v času drstenja čimveč poloviti. Polovljene osmukajo, zarod vzgajajo v ribogojnici in ga potem vrnejo v jezero. Letos pa so se namenili nekaj teh rib prodati tudi v Italijo, kjer jih bodo poskušali italijanski ribiči vzrediti v jezeru Lago di Coma. In ker je bil ulov majhen, so poklicali na pomoč dva potapljača, ki sta opazovala, na kateri globini je največ teh postrvi v času drstenja in če morda ni mreža nastavljena pravilno in je zato ulov teh rib majhen.

Pri bregu, na nasprotni strani hotela »Pod voglom«, se je čoln ustavil. Potapljača sta se skobacala iz čolna, ribiča pa sta potegnila mrežo. En konec mreže je bil pritrjen na kopno, z drugim koncem pa sta zaokrožila okoli drstišča pri »Jami« in ga potem tudi pritrdila na kopnem. Mreža je počasi drsela proti dnu, potapljača pa sta natikala plavuti na bregu, kjer je bilo za nekaj pednjev snega. Kako sta se počutila, ne vem, meni pa je bilo kar nekam mrzlo, kljub temu da sem bil čez debel pulover odet v zimski plašč. Njunajasti obleki, potem pa se je naloga se je pričela. Počasi sta drug za drugim lezla v vodo. Brez obotavljanja. Kot bi lezla v kad tople vode. Drug drugemu sta natikala jeklenke. Potem pa sta počasi zginila pod umazano sivo gladino. Za njima so ostali mehurji, ki so se pomikali proč od obale. Postajali so vse manjši in manjši, potapljača pa sta lezla vse globlje. Naposled so tudi mehurji izginili, na bregu pa sta ribiča počasi vlekla mrežo. Krog okoli postrvi se je zožil. Videti ni bilo ničesar drugega kot dva ribiča, obuta v visoke škornje, ki sta z golimi rokami vlekla vrvi, namočene v mrzlo bohinjsko vodo. Mreža se je vedno bolj zategovala in se končno zategnila. Skupaj z mrežo in zlatouščicami sta po nekaj več kot dvajsetih minutah priromali na breg tudi dve v gumi odeti postavi. Na bregu se je nudil edinstven prizor:

Dva zavaljena črno oblečena moža sta polagala na sneg rumeno obarvane jeklenke, iz mreže se je vsul rožnat trop postrvi, moža v črnih dolgih škornjih pa sta jih metala v gajbo, le-to pa nazaj v vodo. Lov je bil zaključen, čoln se je spet gugal na drugo stran jezera. Na njem ni bilo nobene spremembe. Le v gajbi, ki se je vlekla po jezeru za čolnom so bile to pot postrvi.

Mraza nisem čutil

Ko sta potapljača zavila v leseno kočo, sem ju pospremil. V sobi, urejeni v gorenjskem stilu z grobo obtesano mizo in srčki, sta prikazala majhno modno revijo. Najprej sta drug drugemu potegnila čez glavo gumi-

začelo šele pravo slačenje. Pulover za puloverjem, trenirka, kup dolgih spodnjic. Med slačenjem pa se je razvil še tale pogovor.

Potapljača sta povedala, da »spodaj« ni mrzlo. Zeblo ju je šele potem, ko sta se v mokrem čolnu in mokri obleki vračala v kočo. Mraza seveda tam spodaj nista čutila, vendar pa sta bila pošteno premražena. Prsti so bili tako trdi, da niso mogli sprožiti prožila na fotografskem aparatu. In če v takem mrazu nevede popusti mehur, ni nič čudnega.

Enega izmed njiju sem naprosil, da je povedal, kaj je pod sivo gladino videl.

»Zlatouščice je mreža zajela prvič šele pri petnajstih metrih pod vodo in ne pri dvajsetih, kot smo pričakovali. Ribe so se počasi nabirale v mreži. Bile so povsem mirne. Ko so se znašle v mreži nico begale.«

— Je to vaša prva akcija v Bohinjskem jezeru?

»To je že drugič, da pomagamo ribičem na Bohinjskem jezeru. Prvič smo bili tu pred tedni, ko smo skicirali dno, kjer te postrvi prebivajo in kjer se drstijo. S tem je akcija v Bohinjskem jezeru zaključena, na pomlad pa bomo pomagali pri polaganju vodnih cevi v jezeru.«

— In poleti?

»V poletju pa so na vrsti biološke raziskave v severnem Jadranu. Center za podvodna raziskovanja LRS je bil ustanovljen prav zato, da opravi številne biološke raziskave v severnem Jadranu. Seveda pa v času, ko ni pravega dela ob obali in ko je za nas nekaka »mrtva« sezona, radi pomagamo povsod tam, kjer nas potrebujejo.«

Jože Vetrovec

Radio

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri, ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri

SOBOTA – 22. decembra

8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji
8.35 Skladbe skladateljev Primorcev
8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo

9.25 Zabavna glasba iz jugoslovanskih filmov
9.45 Partizanske pesmi
10.15 Slovenska koračnica in plesi
10.40 Seznanite se s Parkerjevimi
10.55 Vsak dan nova popevka
11.00 Pozor, nimaš prednosti
12.05 Radijska kmečka univerza
12.15 Igra Pihalni orkester JLA
12.30 Od Istre do Makedonije
13.33 S popevkami okoli sveta
14.05 Skozi borbo v svobodo
14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Plesni orkester RTV Ljubljana
15.40 Poje učiteljski pevski zbor
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Cremo v kino
17.50 Domači ansambli v ritmu
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 Naš plesni karnet
18.20 Narodnoj armiji
18.45 Okno v svet
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Naš variete
22.15 Oddaja za naše izseljence
23.05 Zabavna medigra
23.15 Skupni program JRT

NEDELJA – 23. decembra

6.00 Z vedro glasbo vam želimo prijetno nedeljo
6.30 Napotki za turiste
7.40 Pogovor s poslušavci
8.00 Mladinska radijska igra
8.30 Violina, violo in čelo v skladbah za otroke
8.45 Vedra medigra
9.05 Dopoldanski sestanek z zabavno glasbo
10.00 Še pomnite tovariši
10.30 Matineja simfoničnega orkestra RTV Ljubljana
12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo – I.
13.30 Za našo vas
14.00 Koncert pri vas doma
14.15 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo – II.
15.15 V zabavnem tonu
15.30 Pojo naši operni pevci
16.00 Humoreska tega tedna
16.20 Ogrlica s popevkami in prijetnimi melodijami
17.05 Hammond orgle
17.15 Radijska igra
18.05 Pesem jeseni
18.30 Športna nedelja
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Izberite svojo melodijo
21.00 Njihovi rokopisi
22.15 Skupni program JRT
23.05 Zaplešimo v novi teden

PONEDELJEK – 24. decembra

8.05 Zbor RTV Zagreb
8.25 Veseli potpuri z vašimi ljubljenci
8.55 Za male radovedneže
9.25 Violončelist Ciril Škerjanc
9.45 Petnajst minut s kmečko godbo
10.15 Prolog k operi Knez Igor
10.40 Naš podlistek
10.55 Vsak dan nova popevka
11.00 Pozor, nimaš prednosti
12.05 Kmetijski nasveti – Ing. Milan Simič: Koristne ptice in njih zaščita
12.15 Poje Koroški akademski oktet
12.30 Nekaj glasbe za dober tek
13.30 Med rapsodijami
14.05 Uverture, baleti, intermezzi
14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Veliki zabavni orkestri
15.40 Literarni sprehod
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Obdobje slovenskega samospeva
17.45 Z lokom po strunah
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 Prvi ples v večernem mraku
18.45 Radijska univerza
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Skupni program JRT
22.15 Romantičnim plesavcem
22.50 Literarni nokturno
23.05 Intermezzo z godali
23.15 Skupni program JRT

TOREK – 25. decembra

8.05 Jutranji pozdrav ob popularnih opernih melodijah
8.35 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu
8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo
9.25 Kitarist Emruš Musa igra romunske avtorje
9.40 Folklorna glasba iz Latinske Amerike
10.15 III. koncert za klavir in orkester
10.40 Napredujte v angleščini
10.55 Vsak dan nova popevka

11.00 Pozor, nimaš prednosti
12.05 Radijska kmečka univerza
12.15 Iz Skopja so nam poslali nove posnetke makedonskih pesmi
12.30 Igrajo veliki zabavni orkestri
13.30 Baletni intermezzo
14.05 Radijska šola za višjo stopnjo
15.15 V zabavnem tonu
15.30 V torek na svidenje
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Koncert po željah poslušavcev
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 Zima, zima bela
18.45 S knjižnega trga
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Zabavna glasba na štirih strunah
20.15 Radijska igra
21.06 Razpoloženjske slike
21.25 Naš nočni kaleidoskop
22.15 Za ples in razvedrilo
23.05 Zabavna glasba
23.20 Skupni program JRT

SREDA – 26. decembra

8.05 Jutranji koncert
8.55 Pisan svet pravljic in zgodb
9.25 Štiri dežele – štirje orkestri
10.15 Tri pesmi Danila Bučarja
10.25 Skladatelj Zvonimir Ciglič in Vladimir Lovec
10.45 Človek in zdravje
10.55 Vsak dan nova popevka
11.00 Pozor, nimaš prednosti
12.05 Kmetijski nasveti – Vet. Nestor Klemenc: Pogovor o splošni tuberkolinizaciji v letu 1962

12.15 Trio Slavka Avsenika
12.30 Dvospevi iz italijanskih oper
13.30 V novem letu mnogo sreče
14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo
14.35 Liriční intermezzo in štirje pastorali
15.15 Popevke ulice
15.35 Nokturno in balada
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Uro z violinistom Jasche Heifetzem
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 Operni napev v ritmu
18.45 Ljudski parlament
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Spoznavajmo svet in domovino
21.15 Panorama zabavnih melodij
22.15 Iz sodobne operne ustvarjalnosti
22.50 Literarni nokturno
23.05 Če želite – zaplešite

ČETRTEK – 27. decembra

8.05 Zborovske skladbe
8.20 Češki zabavni ansambli
8.35 Dva hrvaška glasbena avtorja
8.55 Radijska šola za višjo stopnjo
9.25 Ljubljanski opern pevci
10.15 Glasbena medigra
10.20 Pet minut za novo pesmico
10.40 Tečaj ruskega jezika
10.55 Vsak dan nova popevka
11.00 Pozor, nimaš prednosti
12.05 Kmetijski nasveti – Ing. Jože Furlan: Pridelovanje hrane
12.15 Napevi izpod zelenega Pohorja

12.30 Od valčka do cha cha
13.30 Ena Mozartovih simfonij
14.05 Vedre melodije za srečno Novo leto
15.30 Turistična oddaja
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Glasba iz Taljinega hrama
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 Predstavljamo vam nove posnetke zabavne glasbe
19.05 Glasbene razglednice
18.45 Kulturna kronika
20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov
20.45 Spomini na staro Ljubljano
21.00 Izročila XX. stoletja
21.40 Koncert za klarinet in orkester
22.15 Po svetu jazza
22.45 Zabavna glasba
23.05 Lahka glasba
23.20 Skupni program JRT

PETEK – 28. decembra

8.05 S simfoničnimi plesi po domovini
8.40 Pet pevcev – pet popevk
8.55 Pionirski tednik
9.25 Iz komorne glasbe
9.45 5 črnogorskih narodnih
10.15 Trije odlomki iz oper
10.35 Naš podlistek
10.55 Vsak dan nova popevka
11.00 Pozor, nimaš prednosti
12.05 Radijska kmečka univerza
12.15 Poje moški zbor France Prešeren
12.30 Na oboo in flavto
12.45 Pesem Andov
13.30 Pol ure pred štirinajsto
14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
14.35 Venec domačih z voščili za Novo leto
15.15 Napotki za turiste
15.20 V zabavnem tonu
15.30 Arije iz Figarove svatbe
15.45 Jezikovni pogovori
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Serenada in fantazije
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 Zaplešimo z orkestrom Harrya Jamesa
18.25 V domačem tonu
18.45 Iz naših kolektivov
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Pojo domači pevci – amaterji
20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled
20.30 300 let klavirske glasbe
21.00 Četrt ure z orkestrom Counta Basieja pomorščakih
21.15 Oddaja o morju in
22.15 Skupni program JRT
23.05 Zapoznelim plesavcem

Drugi program

SOBOTA – 22. decembra

19.05 Z letošnjega festivala v Schweitzingenu
20.15 Nekaj razpoloženjske glasbe
20.45 Sobotni operni večer
21.30 Zabavna glasba jugoslovanskih avtorjev
22.15 Jazz na koncertnem odru

NEDELJA – 23. decembra

12.00 Nedeljski komorni koncert ob dvanajstih
13.10 Za ljubitelje operne umetnosti
14.00 Ljubljanska panorama
14.30 Iz domače koncertatne literature
15.15 Popoldne ob zabavni glasbi
19.05 V nedeljo zvečer
20.00 Od valčka do jazza
20.20 Medigra z majhnimi zabavnimi ansambli
20.45 Suita iz oper
21.00 Šestkrat deset
22.15 Prehod skozi stoletja komorne glasbe

PONEDELJEK – 24. decembra

19.05 Napredujte v angleščini
19.20 Venec na grob Huga Wolfa
20.00 Ne vse – toda vsakomur nekaj
20.45 Zabavni omnibus

TOREK – 25. decembra

19.05 Struktura in vloga zvezne skupščine
19.20 Iz muzeja plošč
20.00 Sonata za štiri flavte
20.15 Domače popevke v duetu
20.45 Concerto grosso
20.57 Igrajo veliki zabavni orkestri
21.30 Žarometi znanosti
21.45 Jazz do 22.00

SREDA – 26. decembra

19.05 Tečaj ruskega jezika
19.20 Zabavni intermezzo
19.30 Po svetu jazza
20.00 Pesnik
20.20 Iz romantične klavirske glasbe
20.45 Prizori iz oper

ČETRTEK – 27. decembra

19.05 Seznanite se s Parkerjevimi
19.20 Medigra s klavirjem
19.27 Iz galerije glasbenih portretov
20.00 Veliki aranžerji plesnih ritmov
20.45 Balada
21.00 Melodije po pošti
21.45 Jam sessions pri »Capitolu«

PETEK – 28. decembra

19.05 Napišite narek
19.20 Paul Anka v Parizu
19.30 Komorna glasba domačih avtorjev
20.00 Štiri pesmi za ženski zbor
20.16 Orkester Helmut Zacharias
20.45 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
21.45 Jazz do 22.00

Televizija

SOBOTA – 22. decembra

RTV Zagreb
17.45 Veliko šolanje – otroški film
RTV Beograd
19.00 Slike in skulpture
RTV Ljubljana
19.15 Kratki film
19.30 TV obzornik
RTV Beograd
19.15 Ustavna tribuna
RTV Ljubljana
19.45 Propagandna oddaja JTV
20.00 TV dnevnik
RTV Ljubljana
20.30 Sprehod skozi čas
RTV Beograd
20.30 Vremenoplov Italija
21.05 Glasbena revija
RTV Ljubljana
22.15 Tretji človek
RTV Zagreb
22.15 Interpol

NEDELJA – 23. decembra

(Na kanalih 5, 6, 11, Krvavec, Nanos, Kum s pretvorniki)
RTV Zagreb
10.00 Kmetijska oddaja
RTV Ljubljana
10.30 Matineja RTV Ljubljana
11.40 Jeff in psi
RTV Zagreb

12.20 Tekmovanje v waterpolu med Zagrebom in Budimpešto
19.45 TV helikopetr X.
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik
20.40 Muzej voščenih lutk
21.45 Koncert orkestra Mantovani

PONEDELJEK – 24. decembra

RTV Ljubljana
18.00 Mojca in živali – lutkovna igra
19.00 Dokumentarni film
RTV Beograd
19.15 Mala TV univerza
RTV Ljubljana
19.30 TV obzornik
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik
20.30 Športni pregled
RTV Ljubljana
20.45 Pimpinome – komična opera
RTV Zagreb
21.45 Ekran na ekranu

TOREK – 25. decembra

Ni sporeda!

SREDA – 26. decembra

Evrovizija
16.00 Umetno drsanje
RTV Ljubljaan
18.00 TV slikanica
RTV Beograd
18.15 Prenos iz otroškega vrtca
19.00 Beograjska kronika
RTV Ljubljana
19.30 TV obzornik
RTV Beograd
19.45 Loto in športna prognoza
20.00 TV dnevnik
20.30 Ustavna tribuna
RTV Ljubljana
20.45 Viktor – lučí – glasbena revija
RTV Zagreb
21.45 Istrski ribiči

ČETRTEK – 27. decembra

RTV Zagreb
10.00 TV v šoli
18.00 Mendov spored
19.00 Zagrebški tednik
RTV Ljubljana
19.30 TV obzornik
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik
RTV Ljubljana
20.30 Aktualni razgovori
RTV Zagreb
20.55 Kratki propagandni filmi
Italija
21.05 Canzonissima
RTV Beograd
22.05 Poezija in proza

PETEK, 28. decembra

RTV Ljubljana
18.00 Kulturna panorama
18.30 Nobelovi nagrajenci
19.00 Kratki film
19.30 TV obzornik
19.45 Propagandna oddaja
RTV Beograd
20.30 Srečno novo leto – glasbena oddaja
RTV Zagreb
21.40 Igrani film

Kino

SOBOTA – 22. decembra

Center – egiptovski film NEZNANA ŽENA ob 16., 18. in 20. uri, premiera amer. barv. CS filma ALAMO II. del ob 22. uri
Storžič – ameriški barvni CS film ALAMO I. del ob 10., 16., 18. in 20. uri, premiera amer. barv. CS filma ALAMO II. del ob 22.30 uri
Cerklje – franc. barv. CS film NOČI LUKRECIJE BORGIE ob 19. uri

NEDELJA – 23. decembra

Center – amer. barv. CS film ALAMO I. del ob 10., 15., 19. uri, francoski CS film TAKSI PROTI TOBRUKU ob 17. uri, premiera amer. barv. CS filma AVANTURE HUCKLEBERRY FINNA ob 21. uri
Storžič – franc. CS film TAKSI PROTI TOBRUKU ob 10., 15. in 19. uri, ameriški barvni CS film ALAMO I. del ob 17. uri, egiptovski film NEZNANA ŽENA ob 21. uri
Cerklje – francoski barv. CS film NOČI LUKRECIJE BORGIE ob 14. in 18. uri
Naklo – amer. barvni CS film GOLA MAJA ob 16. in 19. uri

Jesenice »RADIO«

22. do 24. decembra amer. barv. VV film DVORSKI NOREC
23. do 26. decembra španski film NAVIHANEC IZ TORMEZA

Jesenice »PLAVŽ«

22. do 24. decembra španski film NAVIHANEC IZ TORMEZA
24. do 26. decembra amer. barv. VV film DVORSKI NOREC

Žirovnica

22. decembra amer. barvni film TARZANOVA BORBA ZA ŽIVLJENJE
23. decembra bolgarski film DOLGA NOČ LETA 1943
26. decembra angl. VV film V SOBOTO ZVEČER IN NEDELJO ZJUTRAJ

Dovje

22. decembra bolgarski film DOLGA NOČ LETA 1943
23. decembra amer. barvni film TARZANOVA BORBA ZA ŽIVLJENJE
27. decembra amer. barvni VV film DVORSKI NOREC

Koroška Bela

22. do 23. decembra amer. barvni CS film MARATONSKA BITKA
24. decembra španski film NAVIHANEC IZ TORMEZA

Ljubno

22. decembra danski barvni film IGRA MLADOSTI ob 19.30. uri
23. decembra danski barvni film IGRA MLADOSTI ob 16. uri
25. decembra franc. barvni film NATALI ob 16. in 19. uri

Kropa

22. decembra italij. barvni film EVROPA V NOČI ob 20. uri
23. decembra amer. barvni film MLADA KRALJICA ob 16. in 19.30. uri
27. decembra ruski film NEODPOSLANO PISMO ob 19.30. uri

Duplica

22. decembra jug. CS film ČUDNO DEKLE ob 19. uri
23. decembra jug. CS film ČUDNO DEKLE ob 15., 17. in 19. uri
23. decembra slov. film TI LOVIŠ; ob 10. uri matineja

Škofja Loka »Sora«

22. do 23. decembra domači film POKLICAN JE V. C ob 18., 20., 9.30., 17., in 20. uri
25. in 26. decembra španski film CARMEN IZ GRANADE ob 18. in 20. uri
27. in 28. decembra nemški film ČRNI BLISK ob 13. in 20. uri

Škofja Loka »PREDILEC«

22. in 23. decembra domači film SENCA SLAVE ob 19.30., 16. in 18. uri
26. decembra španski film CARMEN IZ GRANADE ob 19. uri

Radovljica

22. decembra amer. barvni film NUNA ob 20. uri
23. decembra amer. barvni film NUNA ob 15.30. in 20. uri
23. decembra poljski film PRIDI, OČKA ob 18. uri in matineja ob 10. uri
24. decembra amer. barvni film ALAMO I. DEL ob 18. in 20. uri
25. decembra amer. barvni film ALAMO II. DEL ob 18. uri
26. decembra jug. akcijski film PESEM ob 18. in 20. uri
27. decembra slovenski film TISTEGA LEPEGA DNE ob 20. uri
28. decembra slovenski film TISTEGA LEPEGA DNE ob ob 20. uri

Gledališče

NEDELJA – 23. decembra

ob 10. uri URA PRAVLJIC – peti program s prihodom Dedka Mraza, ob 14. uri URA PRAVLJIC s prihodom Dedka Mraza, gostovanje v Cerkljah. Ob 16. uri PLESOČI OSLIČEK, gostovanje v Predosljah v okviru Dedka Mraza, ki ga prireja DPD Svoboda Kranj.

PONEDELJEK – 24. decembra

ob 16. uri Fos: PLESOČI OSLIČEK gostovanje v Žabnici v okviru Dedka Mraza.

TOREK – 25. decembra

ob 16. uri Fos: PLESOČI OSLIČEK – gostovanje v Mavčičah v okviru praznovanja Dedka Mraza, ob 16. uri URA PRAVLJIC s prihodom Dedka Mraza, gostovanje v Dupljah.

SREDA – 26. decembra

ob 16. uri Fos: PLESOČI OSLIČEK za otroke stanovanjske skupnosti Huje in Planina, ob 18. uri za otroke šole Lucijana Seljaka, ob 16. uri URA PRAVLJIC s prihodom Dedka Mraza, gostovanje v Trbojah, ob 17.30 uri URA PRAVLJIC, gostovanje v Voklem.

ČETRTEK – 27. decembra

ob 16. uri Fos: PLESOČI OSLIČEK za otroke šole Simona Jenka, ob 18. uri za otroke šole France Prešern, ob 16. uri URA PRAVLJIC s prihodom Dedka Mraza, gostovanje v Goričah.

PETEK – 28. decembra

ob 16. uri Fos: PLESOČI OSLIČEK za otroke stanovanjske skupnosti Vodovodni stolp, ob 17.30 uri za otroke šole Preddvor, ob 16. uri URA PRAVLJIC s prihodom Dedka Mraza, gostovanje v Besnici.

Športne prireditve

NAMIZNI TENIS

Jesenice – Danes in jutri bo v tukajšnjem domu TVD Partizan namiznoteniško prvenstvo Slovenije za člane in članice. Prvenstva se bo udeležilo okoli 60 tekmovalcev, med njimi tudi evropska prvaka Teran in Vecko.

HOKEJ NA LEDU

Jesenice – Danes ob 19. uri bo na umetnem drsališču mednarodna hokejska tekma med Tatro-Kolin (ČSR) in domačimi Jesenicami. Gostje so eno izmed boljših čeških hokejskih ekip, ki so na gostovanju po Jugoslaviji navdušili že v Beogradu in v Ljubljani.

Jutri popoldne se bo z istim gostom iz ČSR srečala ekipa novega zveznega ligaša Kranjska gora.

SMUČANJE

Planica – Pri gostišču MOJMIR bo jutri ob 9. uri start smučarskih tekačev, ki se tam pripravljajo za mednarodne nastope. Dopoldne bo na 80-metrski skakalnici tudi preizkušnja najboljših skakavcev.

Mojstrana – Tu bo jutri smučarski patrolni tek, ki se ga bodo udeležile ekipe članov ZB in JLA. Prireditev bo v počastitev dneva JLA.

Kranj – Na Joštu bo jutri v počastitev dneva JLA tekmovanje pionirjev in mladincev v slalomu. Start ob 11. uri.

KEGLJANJE NA LEDU

Jesenice – Jutri dopoldne bo pod Mežaklo mednarodna prireditev v kegljanju na ledu. Srečali se bodo kegljači slovenskih in avstrijskih ekip.

NOGOMET

KRANJ – Danes popoldne ob 17. uri bo v sejni dvorani OLO redni letni občni zbor najuspešnejšega kluba v jesenskem delu slovenske lige – NK Triglav.

Turistični informator

V KRANJU je v hotelu »Evropa« prostih še 10 ležišč, v zasebnih tujskih sobah pa so še 4 ležišča, medtem ko ima »Jelen« vse zasedeno. V domu na Joštu je prostih še 28 postelj. Tudi v domu na KRVAVCU imajo vse postelje zasedene, pri tem pa naj omenimo, da bo danes otvoritev novega doma. Zičnica sicer normalno obratuje; avtobusne zveze pa so iz Ljubljane ob 12.45 uri in iz Kranja ob 15.10 uri. V gostišču v Podvinu pri Radovljici razpolagajo s 45 prostimi ležišči, medtem ko je v Radovljici dovolj postelj še v »Grajskem dvoru«. Prav tako je tudi na Bledu dovolj prostih postelj v hotelih: »Jelovica«, »Krim«, »Toplice« in »Lovec«. V TRŽIČU razpolagajo v hotelu »Pošta« še s 15 posteljami, medtem ko je v tujskih privatnih sobah prostih še 14 ležišč. V PODLJUBELJU, v gostišču Ankele pa imajo prostih samo 6 postelj. V planinskih domovih na Kofcah in pod Storžičem pa je prostih, kot so nam sporočili, le še nekaj ležišč.

Na Kofcah je 160 cm snega, pri domu pod Storžičem pa 1 meter. Pot do doma na Kofcah je pregažena pod Košuto preko Matizovca, kjer je možno sankanje, do doma pod Storžičem pa preko senožeti.

PREVOZNE CESTE

Na Gorenjskem so zaprti naslednji prelazi: Ljubelj in Podkoren kakor tudi prelaz Predil. Prelaz je odprt le na Jezerskem. Težko prevozne ceste pa so na naslednjih odsekih: Petrovo brdo – Podrošt, Tržič – Ljubelj, Podrošt – Sorica in Lesce – Begunje – Tržič.

KJE BOMO SILVESTROVALI?

Zadnjič smo poročali, da je na Jezerskem, Krvavcu, v Preddvoru in Bohinju že vse zasedeno. V KRANJU imajo v hotelu »Evropa« za silvestrovanje še 80 prostih mest. Rezervacija velja z novoletnim menujem 2000 din. V restavraciji »Park« velja rezervacija z novoletnim menujem 2200 dinarjev. Igrajo Veseli tekstilci iz Ljubljane. Pohitite z rezervacijami, ker je prostih le še nekaj miz. Kolektiv restavracije »Park« pa prireja silvestrovanje tudi v koncertni in sejni dvorani delavskega doma. Kapaciteta je 450 stolov, vendar jih je že polovica oddanih. Za ples bodo poskrbeli muzikanti iz Naklega. Rezervacija velja samo 500 din. V zadružnem domu na Primskovem prireja silvestrovanje terenska organizacija ZB. Rezervacije sprejemajo v trgovini zadružnega doma. Igrajo Vasovavci. V domu na Joštu je za silvestrovanje prostora na skupnih ležiščih še za 15 ljudi. Pri »Pošti« v TRŽIČU bo silvestrovanje v vseh prostorih, rezervacija z menujem – 2000 dinarjev.

Tudi KUD v Zalogu pri Komendi bo priredilo silvestrovanje vendar s kaj nenavadnim uvodom. V šolski dvorani bo ob 19. uri vaseloigra domačega avtorja J. Stareta: »Težek bi se oženil rad«. Potem pa bo prosta zabava, za razvedrilo pa bo poskrbel kvartet »Veseli trgovci«. Dvorana je ogrevana.

Elegaten popoldanski kostim, ki bo prav primerno oblačilo tudi v večernih urah ima kratko, rahlo oprijeto jopico s krznenimi gumbi, ki podelijo kostimu modni poudarek

Večerno oblačilo

Zimski čas je najprimernejši za obisk gledališča ali pa druge družabne prireditve. Premraz je, da bi šli na sprehod, zato pogosteje kot v drugem letnem času posedimo v kavarni, gremo na koncert ali na ples.

Dopolnila k večerni obleki

Ne bi bile ženske, če ne bi pomislile, kaj bomo oblekle. Bo zadostovala lanska obleka ali si boste morali preskrbeti novo? Če imate črno obleko, si jo boste morda samo malo preuredile in si dokupile lepo broško ali ogrlico. Če je vaš hrbet lep, si lahko privoščite globok izrez – bolj v stilu mode s prekrižanimi naramnicami.

Če si boste pa kupile novo blago in ste še mladi, bi se morda odločile za dvobarvno oblačilo. Enobarvni zgornji del dopolnjuje drugobarvno krilo. Seveda se morate dva dela skladati v barvi in materialu. Pametneje je, če je krilo širše, posebno še, če bo namenjeno plesu. Barve so različne, najpriljubnejše pa so: živo modra, smaragdno zelena, rdeča in vedno elegantna črna. Materiali, ki jih predpisujejo modni kreatorji za letošnjo zimo, so zelo različni in lepi. Svilen in volnen jersey, svilen in volnen krep, žamet, saten in brokat so tkanine, iz katerih so narejene obleke, za slovesnejše priložnosti.

Izbira oblačila

Pri izbiranju boste predvsem mislile, kakšno oblačilo vam najbolj pristaja in vam zakrije morda kako lepotno telesno napako. Če ste v pasu vitki, vas bo razveselil predlog kreatorice Ninne Ricci, ki se navdušuje nad širokimi pasovi, ki tesno ovijajo pas. Diorjeva hiša s svojimi modeli trdovratno zakriva žensko telo s tunikami, medtem ko madame Gris (cenjena modna kreatorica v Parizu) pravi, žena naj s svojim oblačilom pokaže, da je ženska.

V ospredje se je pririnil tudi cocktail kostim, narejen iz brokata ali drugih večernih tkanin. Jopice teh kostimov so spredaj navadno krajše, v hrbtu se podaljšajo. Obrobe so tudi krznene, saj vemo, da so letos prišli krznarji na svoj račun, zakaj modne revije so pokazale toliko krzna, kot verjetno še nikoli poprej.

Ne maram

Veliko moških je sodelovalo v anketi »kaj mi na ženi ni všeč«, ki jo je razpisala nemška revija Constanza. Mnogi so potožili svoje težave, čeprav je veliko izmed njih zaključilo – »kljub temu imam rad svojo ženo«.

Neki možakar po 55-letnem srečnem zakonu posrečeno duhoviči: »Mož, ki misli, da je poročil angela, in žena, ki je prepričana, da je njen mož popoln kavalir, se bosta nekega dne počutila prevarana, zakaj človeka brez napake ni.

Poglejmo, nad čem se može pritožujejo:

...da se mojemu konjičku žena posmehuje in ravna včasih z menoj kot z nevzgojenim otrokom.

...da žena samo sedistično misli in nima prav nič smisla za romantiko.

...da ima vedno takrat polne roke dela, ko se želim z njo pogovarjati.

...da me nikdar ne pokliče po imenu, namesto tega pa rabi besedo halo.

...da v zakonski postelji prične naštevati kaj vse bi bilo treba kupiti novega.

...da me v prisotnosti drugih kliče z raznimi nežnimi ljubkovalnimi imeni.

...da se ne more ločiti od družbe.

...da me vsak dan čaka pred službenim mestom.

...da mi vedno našteva, kdo jo je pohvalil ali naredil kompliment.

...da meni, da je vsako slabo navado otrok podedoval po očetu.

...da me po rojstvu otroka zanemarja.

...da mi vedno očita koliko pokadim.

...da moram tudi v zimskem času kaditi na balkonu, ker meni, da bodo postale zavese od dima rumene.

Recepta

JABOLKA V OVITKU

Iz 200 g moke, 100 g masla, 65 g sladkorja in enega jajčka napravite testo. Olupite 4 velika jabolka in jih očistite pečka ter napolnite z marmelado. Testo zvaljajte in ga zrežite na kvadrate, v katere boste zavile jabolka. Nato premažite z jajčnim rumenjakom in pecite v vroči pečici.

KROGLICE IZ MANDELJEV IN KAKAVA

125 g masla, 125 g sladkorja, 1 zavojček vanilij sladkorja, 25 g kakava, malo cimeta, 150 g naribanih madljev, 125 g moke, malo pecilnega praška ter olupljen mandelj.

Priprava: maslo, sladkor in vanilij dobro mešajte, kakav, cimet in mandelje, moko in pecilni prašek zmešjte in počasi gornji masi dodajajte. Nato oblikujte kroglice in položite na vsako olupljen mandelj. V srednje vroči pečici pecite 10 do 20 minut.

MALI NASVETI

Krpe

● Krpe za mazanje parketa hranimo v dobro zaprti pločevinasti škatli. Tako ne bodo postale trde in jih lahko vedno uporabljamo.

Fižol

● Fižol, ki se nam je prismedil, stresemo v drugo posodo in ga nato ponovno kuhamo. Vodi dodamo kos lesnega oglja, ki posrka vonj po prismojenem.

Ribe

● Preden ribi ostrgamo luske, jo pomočimo v vrelo vodo – luske bodo šle veliko raje proč.

Kadivci

● Če ste strastna kadivka, se pogosto vprašate, zakaj imate na nohtih rumenkasto obarvanje. Prav tako vam obleka in lasje zaudarjajo po dimu. Da bomo neprijeten vonj preprečile, si bomo prste zvečer oribale z limoninim sokom.

Za vsak dan

● Krtačite si lase ob odprtem oknu in prezračite obleko na zraku. Usta si izplaknite z ustno vodo ali vzemite klorofilne tablete.

Šest vprašanj

● Ali greste vsaj dvakrat v letu k zobozdravniku, da vam pregleda zobe?

● Ali izrabite počitnice za to, da se res duševno in telesno spočijete?

● Veste, da preveč alkohola, preveč kave in nikotina utegne škodovati vašemu zdravju?

● Ali nosite čevlje, v katerih se dobro počutite in vam omogočajo normalno telesno držo?

● Ste o pravem načinu prehrane poučeni in nove izsledke tudi upoštevate?

● Se dovolj gibljete na svežem zraku?

Na vsa vprašanja je pravilno, če odgovorite z da. Vprašanja vas želijo samo opominjati, da na zdravje ne smemo pozabljati in da s pravilnim življenjem in negovanjem ostanemo čim dlje zdravi.

Filmski vrtiljak

NOVO V FILMSKIH ATELJEJIH

Italija

Štirje filmski režiserji — izmed katerih sta dva zdaj v središču svetovne filmske kritike (**Jean-Luc Godard in Pier Paolo Pasolini**), medtem ko je tretji (**Roberto Rosselini**) že bil, četrti (**Ugo Gregoretti**) pa mogoče še bo na vrhu spiska — so se odločili posneti filmski omnibus s precej nenavadnim naslovom — »**Rogopag**'. Vse zgodbe filma bodo obravnavale sedaj zelo popularno temo: medčloveške odnose. Igrali bodo **Rossana Schiaffino, Jean-Marc Bory, Orson Welles in pa U Tognazzi.**

Nekdanja kraljica in sedanja kneginja italijanskega filmskega kraljestva **Gina Lollobrigida** bo dobila v svojem najnovejšem filmu dva zelo ugledna partnerja. Njen prvi sekundant bo **Jean-Paul Belmondo** (potem ko je že sekundiral njeni tekmici Sofiji v »Ciociari«), njen drugi pa bo vedno bolj popularni **Thomas Millian** (učitelj iz filma »Nepredvideno«). Naslov filma? Vse to se bo zgodilo v pristaniški zgodbi »**Mare Matto**« režiserja **Renata Castellanija.**

Francija

Novovalovca režiser **Jean-Pierre Melville** in igravec **Jean-Paul Belmondo**, ki sta se komaj oddahnila od svojega filma »Špicelj« sta že spet skupaj — in spet snemata kriminalko. Scenarij za »**Uglednega mladeniča**« je po Simenonovi povesti napisal sam **Melville**, razen **Belmonda** pa bosta v filmu igrala še **Charles Vanel in Michèle Mercier.**

Znani režiser **Denys de la Patelliere** pripravlja film »**Zakaj Pariz?**«, v katerem bodo nastopili številni znani igravci, kot **Charles Aznavour, Danielle Darrieux, Annie Girardot, Renato Salvatori, Robert Hossein, Michel Simon, Françoise Rosay in Bernard Blier.**

Ena prvih dam francoskega filma **Jeanne Moreau** bo zaigrala glavno vlogo v filmu »**Angelski zaliv**«, ki ga bo po lastnem scenariju zrežiral **Jacques Demy.** Njena partnerja bosta **Clude Mann in Paul Guers.**

Velika Britanija

Tom Courtney, ki je zaslovel s svojo vlogo v **Richardsonovem** filmu »**Osamljenost tekača na dolge proge**«, igra zdaj v glavni vlogi filma »**Billy Lažnivec**«. Delo režira **John Schlesinger**, igrata pa še **Wilfred Pickles in Mona Washbourne.**

Roy Baker režira komedijo »**Dve levi nogi**« z **Michaelom Crawfordom in Julio Foster. Guy Hamilton** pa snema dramo o londonskih huliganih, ki potegnejo v svoj krog ameriško dekle in jo posredno pripeljejo v smrt — »**Zabave je konec**«, v katerem igrajo **Chaterine Woodville, Ann Lynn in Oliver Reed.**

Združene države

Frank Sinatra igra in poje v glavni vlogi glasbene komedije »**Daj, zatrobi**« režiserja **Buda Yorkina**, v kateri igrajo razen njega še **Barbara Rush, Lee J. Cobb in Molly Picon.**

Mojster filmske komedije **Frank Tashlin (Artisti in modeli, Hollywood ali propad)** snema komedijo »**Mož iz obedovalnega kluba**«, v kateri igrajo **Danny Kaye, Martha Hyer in Clara Williams.**

John Ford je na Havajih posnel film »**Donovanova zlata žila**« po povesti **Jamesa Michenerja.** Glavne vloge v filmu so odigrali **John Wayne, Lee Marvin in Dorothy Lamour.**

Mojster musicala **Vincente Minelli** pa režira romantično komedijo »**Dvorjenje Eddijinega očeta**«, v katerem je zaupal glavne vloge **Glennu Fordu, Stelli Stevens in Shirley Jones.**

Zahodna Nemčija

Televizijski igravec in režiser **Jürgen Goslar** snema v Münchenu kriminalko »**90 minut po polnoči**«. Film snemajo v nemški in v ameriški verziji, da bi tako lažje prodrli na tuje tržišče. Igrajo pa **Christian Doermer, Christine Kaufmann in Martin Held.**

V 63. letu starosti je za rakom umrl eden največjih karakternih igravcev angleškega in ameriškega filma Charles Laughton (Herik VIII., Upor na ladji Bouty, Obremenilna priča, Vihar nad Washingtonom)

Japonska

Med najpomembnejše japonske filme zadnjega časa spada super-samurajski film **Masakija Kobajašija** »**Harakiri**«. Film se dogaja v začetku 17. stoletja in zelo naturalistično, včasih kar preveč drastično za živce povprečnega Evropejca, prikazuje srednjeveško Japonsko, posebno še srednjeveško pojmovanje časti in običaj samomora s harakirijem. **Kobajaši** je tudi v tem svojem filmu dosleden humanist in neizprosen kritik vsega, kar zanikuje človečnost.

Doma

Ta teden je bila v Beogradu slovesna premiera novega »Bosninega« filma v režiji **Žorža Skrigina** »**Maček pod čelado**«. Scenarij za to komedijo iz časa vojne je po svojem istoimenskem romanu napisal **Jože Horvat.** V glavni vlogi je zaigral popularni **PavleVujisić**, razen njega pa so še nastopili **Dragomir Bojanić, Davor Antolić, Dara Čalenić** in drugi.

»Avala-film« pripravlja kar tri filme z vojno tematiko. **Fadil Hadžić** bo po lastnem scenariju posnel »**Desant na Drvar**«, **Stole Janković** že intenzivno dela na snemalni knjigi za »**Vas Rodopolje**« po scenariju **Arsena Diklića.** Scenarij pa piše po motivih nekaterih svojih povesti tudi **Antonije Isaković**; režiral pa bo ta film verjetno **Radenko Ostojić.**

Filmske zanimivosti

Dirka stoletja

Odkar je pokojni Richard Todd posnel svoj največji film »V 80 dneh okoli sveta« in dosegel z njim tako ogromen uspeh — skušajo razni filmski producenti ponoviti ta njegov podvig. Najnovejši tovrstni poskus, ki se ga namerava drugo leto lotiti angleški producent Blake Edwards, je filmska uprizoritev »Dirke stoletja«, kot so imenovali avtomobilsko dirko iz New Yorka do Pariza, čez Azijo in Evropo, ki je bila leta 1906. V glavnih vlogah bosta nastopila Jack Lemmon in Paul Newman. Neki angleški kritik je hudobno pripomnil, da bo film v Angliji gotovo uspel — zakaj Angleži so nori na staromodne avtomobile, staromodne vlake in celo — staromodne filme.

Hladni Grant

Ko je neki oboževavec skušal govoriti s Caryjem Grantom, pa ga je ta odbil, mu je jezen zabrusil: »Vraga, kdo pa mislite, da ste?« Cary Grant mu je hladno odvrnil: »Jaz zase že vem, kdo sem. Toda niti pojma nimam, kdo ste vi in mi tudi ni nič do tega, da bi vedel.«

Sovjetska igravka Tamara Kokova

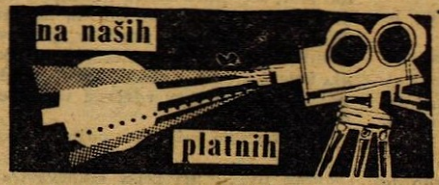

PRIGODE HUCKELBERRY FINNA, znanega ameriškega režiserja Michaela Curtiza so zelo uspel prenos znamenite Mark Twainove povesti o potepuškem fantiču, ki ima mnoge avtobiografske poteze. V igravski ekipi je razen Tonyja Randalla in Patty McCormack ter Hucka Eddieja Hodgesa tudi veliki predvojni komik Buster Keaton — »Kameniti obraz«. Največja odlika filma pa je, da je kljub okrnjeni zgodbi v veliki meri ohranil značilni Twainov humor.

NEZNANA ŽENA (režija Mahmud Zulfikar, igrajo Šaida, Imad Hamdi, Kemal El Šenaoui) je eno naših redkih srečanj z egiptovskim filmom in je po tej plati zanimiva. Vsebina filma pa je zla usoda nedolžne žene — barske pevke in matere: gre torej za film »velikih čustev in strasti«, zato mislite tudi na robček.

»Ven sem jo vrgla. Franklin si je upal trditi, da me bo razvedrila. Ta oseba — mene! Čim prej mi izgine izpred oči, tem bolje bo zame — sem dejala. Franklin je prismoda — otrok! Jaz pa nisem hotela, da bi obvisel na nji. Dam ji četrtletno plačo kot odpravnino, če hočeš, sem rekla, pa naj gre. Ne maram je imeti več pod streho! Če si bolan, si zmerom v prednosti. Nihče se ti ne upa ugovarjati. Uklonil se je in šla je. Lahko si mislim, da je šla kot mučenica — poosebljena nežnost in — pogum!«

»Ne razburjajte se, lady Clarke, škodilo vam bo!«

Z roko je odklonila posredovanje sestre Clare! »Vam je pa tudi prav tako zavrtela glavo kot vsem drugim!«

»Oh, lady Clarke, nikar ne govorite tega! Miss Greyevo sem imela za ljubeznivo deklico — tako romantična se mi je zdela kot v kakem romanu!«

»Vsi skupaj ste enostavno neznosni!« je dejala lady Clarke slabotno.

»No, saj zdaj je itak šla!«

Lady Clarke je z nemočno gesto zmajala z glavo in molčala.

Poirot je dejal: »Zakaj pa ste imenovali miss Greyevo lažnivko?«

»Ker je res! Pripovedovala vam je, da ni bilo nobenega tujca tu, kajne?«

»Da!«

»Take! Jaz pa sem jo na lastne oči videla skozi tole okno, da je pred vežnimi vrati govorila s tujcem.«

»Kdaj je bilo to?«

»Tistega dne, ko je umrl Car. — Nekako ob enajstih.«

»Kakšen pa je bil tisti moški?«

»Čisto vsakdanji. Nič posebnega.«

»Fin gospod? Ali kak prekupčevavec?

»Ne prekupčevavec. Zanikrn človek. Ne morem se več spomniti.

Nenadoma se ji je obraz spačil od bolečin: »Prosim — iti morate, ne počutim se dobro — sestra!«

Poslovila sva se. »Čudno, «sem dejal, ko sva se vozila proti Londonu. »Miss Grey in tujec?«

»Vidite, Hastings! Ali nisem rekel? Vedno se kaj najde.«

»Cemu je lagala in rekla, da ni nikogar videla?«

»Sedem različnih razlogov bi vedel za to. Eden leži čisto na dlani.«

»Ali naj bo to ukor?« sem vprašal.

»Raje spodbuda, da izrabljajte svoj razum pametneje. Toda čemu bi si belila lase?! Najbolj enostavno je, če vprašava njo samo.«

»In če bo spet lagala?«

»To bi pa bilo zelo zanimivo — in pa zelo pomenljivo!«

»Saj je popolnoma nesmiselno misliti, da je ta ženska v kaki zvezi z blaznežem!«

»Seveda! Zaradi tega pa tudi ne mislim, da bi bilo res.«

Nekaj časa sem razmišljal. »Ni lahko za lepo dekle na svetu, »sem dejal končno in vzdihnil.

»Dajte no, izbijte si take misli iz glave!«

»Ne, res je tako!« sem vztrajal. »Vsakdo je proti nji, kèr je lepa.«

»Neumnosti govorite, dragi prijatelj! Kdo je v Combesidi bil proti nji? Sir Carmichael? Franklin? Sestra Clara?«

»Lady Clarke — pa še kako!«

»Dragi moj, prepolni ste sočutja do lepega dekleta. Jaz pa sem poln sočutja do starih bolnih dam. Mogoče je, da je lady Clarke edina, ki je dovolj bistra, vsi drugi pa so udarjeni s slepoto kot netopirji — njen mož, sir Franklin, sestra Clara in — Hastings.«

»Predsodke imate o tej deklici, Poirot!«

Z začudenjem sem opazil, kako mi pomežikuje: »Kaj pa, če vas rad vidim takole romantičnega? Pravi vitez ste, vedno pripravljeni reševati preganjano nedolžnost — če je lepa, kajpada.«

»Ne bodite smešni, Poirot!« sem dejal in bušil v smeh.

»Človek ne more biti vedno resen. Vedno bolj me zanimajo posamezne usode, ki izhajajo iz te tragedije. Tri družinske drame imamo tu. Najprej Andover: vse težavno življenje mrs. Asherjeve, njena borba za obstoj, njen zapiti mož, njena ljubeča nečakinja. Že iz tega bi se dalo spisati roman. Potem Bexhill: Zakonski par, ki živi v sreči, potem obe sestri, tako različni po značaju — ljubka, frfotajoča goska in dosledna, razumna Margareta, energična, s svojo ostrino uma in svojo trdo voljo do resnice. In tale figura — molčeči, mali Škot s svojo vročekrvno ljubosumnostjo in ljubeznijo do umrle. Nazadnje gospodarstvo v Churstonu: Umirajoča žena, mož, ki živi le za svoje zbirke, ki pa se je jel ogrevati za lepo dekle z vedno bolj rastočim sočutjem, za dekle, ki mu je tako spretna pomočnica, in mlajši brat, mož dejanj, simpatičen, obdan s simpatičnim nimbom svetovnega potnika... Zamislite si vendar, Hastings, da se v normalnih prilikah te tri tragedije ne bi nikdar srečale, temveč bi se pletle vsaka zase. Spletke in zapletljaji življenja, Hastings, me vedno privlačujejo!«

»V Paddingtonu sva,« je bil moj edini odgovor. Zdelo se mi je, da je skrajni čas, da razpoči kdo baloničke iz milnice.

Ko sva prišla v Poirotovo stanovanje v Whitehaven Mansions, so nama javili, da želi neki gospod govoriti s Poirotom. Mislil sem, da bom zagledal Franklina ali Jappa, toda začudil sem se, ko sem spoznal Donalda Fraserja.

Zdelo se mi je, da je v zadregi. Gladko izražati se ni znal nikoli, zdaj pa se je ta nespособnost pojavila še bolj očitno. Poirot ga ni prav

nič silil, naj pove vzrok svojega prihoda, ampak ga je povabil na čašo vina in na prigrizek. Med jedjo je sam vodil pogovor, pripovedoval je o Combesidi, govoril z veliko simpatijo o bolni ženi. Šele ko smo pojedli nekaj sendvičev in popili nekaj kozarcev rdečega vina, se je vrnil na prvotno pot.

»Iz Bexhilla prihajate najbrž, gospod Fraser?«

»Da.«

»Ste uspeli pri miss Higleyevi?«

»Miss Higleyevi, miss Higleyevi?« ponavljal je to ime, kot da ga je slišal prvič. »Ah, ta! Saj sploh nisem ničesar ukrenil! To je...«

Prenehal je. Roki je krčevito stisnil v pesti. »Saj sploh ne vem, čemu sem prišel k vam,« je butlio iz njega.

»Pa jaz vem,« je dejal Poirot.

»Nemogoče! Od kod?«

»Prišli ste k meni, ker vam leži nekaj na srcu, kar morate nekomu povedati. Ali ni res? Tisti nekdo sem pa jaz! Torej govorite!«

Poirotova gotovost je storila svoje. Fraser ga je pogledal z izrazom hvaležne udanosti. »Mislite?«

»Za vraga, prepričan sem!«

»Gospod Poirot, ali se razumete kaj na sanje?«

Ničesar na svetu ne bi manj pričakoval kot to vprašanje. Poirot pa očividno ni bil kar nič presenečen.

»Da!« je odgovoril. »Sanjali ste torej?«

»Rekli boste, da je čisto naravno, če sanjam o tem. Toda te sanje niso navadne sanje!«

»Ne?«

»Že tretjo noč sanjam, Sir... Bojim se, da bom ob pamet...«

»Pripovedujte!«

Obraz mladega moža je oživel. Oči so mu stopile iz jamic. Res se je zdelo, kot da je blizu blaznosti.

»Sanje so vedno enake. Na obrežju sem in iščem Betty. Izgubila se je — veste, samo izgubila. Jaz jo moram najti. Moram ji dati pas, ki ga držim v roki. Potem pa —«

»No, kaj?«

»Potem postanejo sanje drugačne... Nič več je ne iščem. Pred menoj sedi — na obrežju in me ne opazi... to je... oh, saj ne morem dalje...«

»Naprej!« je ukazal Poirot energično.

»Potem stopim za njo... ne sliši me... in ji položim pas okoli vratu... in zategnem, oh..., in zategujem...«

Trpljenje v njegovem glasu je bilo presunljivo. Z vso silo sem stisnil z rokama naslanjalo na fotelju. Njegovo pripovedovanje je zvenelo strašno naravno.

»...Kričati začne, da nima zraka... potem je mrtva, zadavil sem jo, glava ji pade nazaj, njen obraz vidim in to ni Bettin obraz, temveč Margaretin obraz...«

Smrtno bled se je nagnil nazaj in ves trepetal. Poirot mu je nalil drugi kozarec vina in mu ga ponudil.

»Gospod Poirot, kaj naj to pomeni? Čemu sanjam prav jaz to? In to vsako noč... vedno isto...?

»Izpijte vino!«

Mladi mož je ubogal, potem pa mirneje nadaljeval: »Kakšen smisel ima to? Saj — saj — je vendar nisem jaz umoril, kajne?«

Kaj je Poirot odgovoril, nisem več slišal, poslušal sem namreč v tistem trenutku trkanje na vrata. Bil je pismonoša. Kar mi je dal v roko, je hipoma temeljito izbrisalo vse zanimanje za Fraserjeve sanje. Planil sem v sobo nazaj. »Poirot!« sem vzkliknil prepaden, »Poirot, prišlo je četrto pismo!«

Planil je k meni, mi vzel iz roke pismo, prerezal kuverto z nožičem za odpiranje pisem ter si položil pismo na mizo predse. Vsi trije smo brali naenkrat:

ŠE VEDNO NOBENEGA USPEHA? NO, NO! KAJ PA VENDAR POČNETE, VI IN POLICIJA? ZARES VESELO VSE SKUPAJ, ALI NE? TAK, KJE SI BOMO PA PRIHODNJIČ POISKALI POSLASTICO? UBOGI M. POIROT! PRAV RES, MI JE HUDO ZA VAS! ČE BI NE BILO TAKOJ USPEHA, MORATE VEDNO ZNOVA POSKUSATI SVOJO SREČO, VEDNO NAPREJ IN NAPREJ! PRED NAMI JE RES ŠE DOLGA POT! V TIPPERARY? NE — TO PRIDE NA VRSTO ŠELE KASNEJE — PRI ČRKI T!

NASLEDNJA MALA PRIGODA SE BO ODIGRALA 11. SEPTEMBRA V DONCASTRU!

POZDRAVLJENI!

Moričeva podoba

Mislim, da nam je v tistem hipu izpuhtelo iz naših misli zanimanje za usodo posameznikov, kakor je to povedal Poirot. Tako se je zdelo, kot da naše misli iščejo uteho in oddih vsaj za bežne trenutke pri vsakdanjih človeških občutkih.

Vsi smo spoznali, da se je bilo nemogoče nečesa lotiti, dokler ni dospelo četrto pismo in nam imenovalo prizorišče umora »D«. Zdaj pa, ko so se nam bleščale kurzivne črke z belega papirja, se je lov začel znova.

Inšpektor Crome je prišel k nam iz Scotland-Yarda in kmalu za njim sta prišla še Franklin Clarke in Margareta Barnardova.

Margareta je povedala, da se je iz Bexhilla peljala v London, »kjer sem hotela Mr. Clarka nekaj vprašati,« kot nam je rekla. Zdelo se je, da ji je dosti na tem, da bi utemeljila svojo prisotnost in jo opravičila. Pozoren sem postal na to, ne da bi si bil sicer kdove kaj posebnega mislil. Pismo je potisnilo vse druge misli na stran.

Crome očividno ni bil posebno navdušen, ko je videl zbranih toliko soudeležencev drame. Obnašal se je zelo »zapeto« in uradno. »Pismo bom vzel s seboj, gospod Poirot. Če hočete imeti prepis...«

»Ne, ne, to nikakor ni potrebno!«

»Kakšne načrte pa imate, inšpektor?« je vprašal Clarke.

»Precej širokopotezne, mister Clarke.«

21 let naše armade

Na današnji dan pred 21. leti je vrhovni komandant POJ in NOV maršal Tito ustanovil v mali vasici Rudo I. proletarsko brigado, brigado najhrabrejših komunistov iz srbskih in črnogorskih partizanskih odredov. Iz te prve enote, nove revolucioarne armade jugoslovanskih narodov, je zrasla močna armada — čuvar naše domovine.

Naša armada je zrasla v najtežjih dneh, in to iz ljudstva; zato 22. december ni samo praznik naše armade, ampak praznik vseh jugoslovanskih narodov.

Očka mi je pripovedoval...

V juliju 1943. leta je bila ustanovljena Prešernova brigada. Kmalu je brigada odšla na dolgo pot na Dolenjsko. Med potjo je doživela veliko bitko, tako imenovano »žirovsko hajko«. Po tej bitki je brigada nadaljevala pot preko Polhograjskih Dolomitov na Krim pri Ljubljani. Med potjo je doživela več borb z Italijani in belogardisti. Borci Prešernove brigade so nosili 15 ranjenih partizanov iz Iškega Vintgarja čez Krvavo peč na Rog, kjer so bile partizanske bolnice.

Ko je v mesecu septembru 1943 Italija kapitulirala, je brigada po težki borbi razorožila celo italijansko divizijo pri Dolenji vasi blizu Ribnice na Dolenjskem. Nato je vodila borbo z belogardisti. Od 14. do 19. septembra je brigada oblegala grad Turjak, kjer je bilo 700 belogardistov. 19. septembra so po štiriurnem obstreljevanju gradu s težkimi topovi in minometi, borci II. bataljona jurišali v sam grad in ga zavzeli. To je bila velika zmaga nad domačimi izdajavci. Brigada je nato krenila na Gorenjsko, kjer se je borila z domačimi izdajavci vse do svobode, ki jo je izvojevala naša slavna partizanska vojska v štiriletnih bojih z mnogo močnejšim sovražnikom.

Janja Dolinar, 6. c.
osnovna šola
»Simon Jenko« Kranj

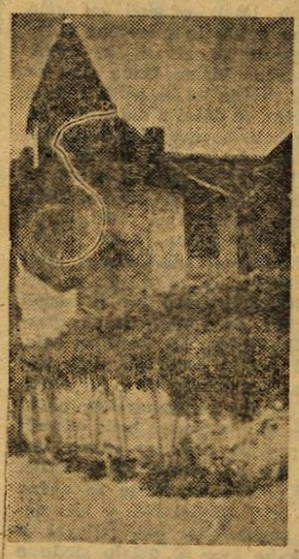

Znani grad Turjak, kjer so bile hude borbe v zadnji vojni

Zimsko veselje skupine otrok, ki ji mraz ne kvari razpoloženja. Tudi v snegu se mladi ogrejejo, da jim je vroče

Kako bomo okrasili novoletno jelko

Še teden dni nas loči od dne, ko se bomo poslovili od starega leta in se napotili v novo leto, z novimi željami in pričakovanji.

Samo še teden dni in sani dedka Mraza bodo zadrsele iz ledene votline izpod Triglava. Prišel bo dedek Mraz, v kožuhu, s polhovko na glavi in polno vrečo daril. Dedek Mraz pa nikoli ne potuje sam. Spremljajo ga zajčki, veverice, rjavi medvedje, srnice, jeleni, palčki, Sneguljčica, Rdeča kapica in Snežinke.

In za tak sprejem, dragi otroci, se moramo pripraviti. Postavili bomo jelke, jih okrasili z okraski, očetu pomagali napeljati elektriko tako da bo vsa jelka v električnih lučkah. Tudi mami bomo pomagali pri čiščenju, pospravljanju in krašenju.

Novoletna jelka pa bo zelo lepa, če jo boste okrasili z okraski, ki jih boste izdelali sami. Nikar se ne čudite, otroci. Okraski, ki jih boste izdelali sami — iz kartona, papirja in vate — bodo prav gotovo lepo krasili jelko doma, v pionirski sobi ali v šoli.

Iz kartona izrežite krogce, svečke, mesec, rožice, srčke, oblepite jih s staniolom in jih okrasite s kosmi vate ali pa pobarvajte z različnimi barvami. Navežite jih na nitke in z njimi okrasite jelko.

Iz papirja lahko izrežete tudi prav lepe smrečice. Papir prepognemo in napravimo globoke zareze, ki so od vrha proti deblu vedno globlje. Da bodo lepše, jih lahko pobarvamo z zeleno barvico in oblepimo z vato.

Iz kosa vate, ki ga s prsti oblikujemo v vrvico, sklenemo v krog in prepletemo s svetlimi nitmi, lahko napravimo prav lep okrasek.

Če ste posebno spretni, lahko iz vate oblikujete možičke, jim s tušem narišete oči, usta in gumbe, iz pisane lepenke pa napravite kape in klobučke. Na jelko jih prav tako privežete z nitkami.

Tako okrašena novoletna jelka bo prav gotovo lepa in boste tako v prijetnem razpoloženju dočakali prihod DEDKA MRAZA in s tem novo leto — leto 1963.

Izbor zanimivosti iz zemljevida Jugoslavije

NAJDALJŠA REKA

Najdaljša jugoslovanska reka je Sava. Dolga je 712 kilometrov. Sava ima več vode kot marsikatera večja reka na svetu. Vodo, ki jo Donava dobiva od Save v enem dnevu, bi lahko natovorili v kompozicijo cistern, ki bi s svojo dolžino obkrožile zemeljsko oblo okoli ekvatorja nekaj več kot dvakrat.

NAJGLOBLJI KANJON

Najglobljі kanjon v naši državi ima reka Diva Grabovica, pritok Neretve. Njegova globina je 1500 metrov. Prav toliko je globok tudi znani kanjon Kolorado v ZDA. Najdaljši pa je kanjon reke Tare. Dolg je 78 kilometrov, a na nekaterih mestih presega njegova globina tudi 1.300 metrov.

NAJBOLJ DIŠEČA DOLINA

Najbolj dišeča dolina je v klisuri pri železniški postaji Pčinje v Makedoniji. Vsa desna stran je porasla s španskim bezgom. In v času, ko bezeg cveto, je vsa dolina polna njegovega opojnega vonja.

• Največ narcis pa je v Divčibaru v Srbiji. Na površini več kot 30 hektarov rastejo same belo-rumene narcise, ki se v drugih krajih sveta vzgajajo z velikim trudom.

NAJVEČJI PRAGOZD

Največji pragozd v naši državi pa tudi v Evropi je vsekakor Perućica. Razprostira se med rekami Pivo, Drino in Sutjesko v Bosni. Zavzema površino okoli 1.434 hektarjev. V nekatere predele tega pragozda do danes še ni stopila človeška noga. Jelke so tam visoke tudi do 50 metrov, smreke, bori in ostala drevesa pa so stara po 300 in več let.

Dragocena bolezen

Bolezni navadno prinašajo škodo. Kar težko je verjeti, da obstajajo tudi dragocene bolezni. Pa vendar so. Dragocene bolezni srečamo v živalskem svetu.

Kadar v školjko - bisernico zapade zrno peska ali pride kakšen črv, školjka izloči bisernico in z njo obvije zrno ali črva. Na notranji strani njene lupine pa se naredi biserna grča. To je biser.

Biser nastane v bolezenskem stanju. Zrno peska ali črv izzovejo bolečine in motnje v školjkinem telesu. Te bolečine in motnje pa školjka prepreči, če povzročitelja bolezni zapre v sloj dragocene bisernine. Ko školjka prekrije zrno peska ali črva z gladkim biserom, bolečin ne čuti več.

Zato torej dragocena bolezen.

BIROKRACIJA

Pozabljivost

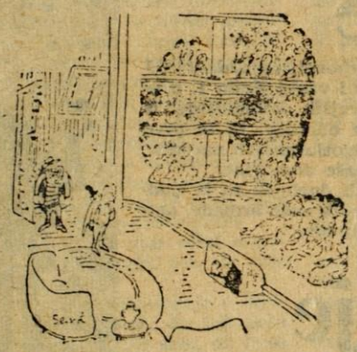

Padi! Kaj čakaš?

Pretnja

Poglej, koliko se jih je zbralo. Samo enkrat mi še poskušaj reči, da ne znam kuhati.

Križanka št. 70

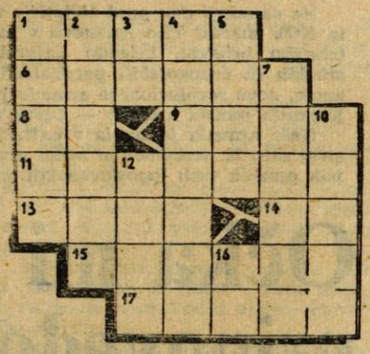

Križanka je magična, zato velja prva številka za opis vodoravno, druga pa za navpično:

1., 1. pogon, napad; 6., 2. vojska; 8., 3. začetici slovenskega pisatelja (Abadon); 9., 12. ime več ogrskih kraljev; 11., 4. vlada, ministrstvo; 13., 5. mesto na jugu Arabije; 14., 16. avtomobilska oznaka Uroševca; 15., 17. otočje v Tihem oceanu; 17., 10. rimsko preddverje

Rešitev križanke št. 69

Vodoravno: 1. množina; 8. renegat; 9. km; 10. Lola; 11. jor; 12. urad; 14. M(iško) K(ranjec); 16. hotelir; 18. opacati.

DNEVNIK
Davida Rubinowicza

29. MAREC – Danes je prišel nekdo in povedal, da so mu odnesli čeber za pranje, in odkril ga je pri istem tatu. Nekateri so odšli tja, vendar niso ničesar našli.

2. APRIL – Ponoči so prišli orožniki in odpeljali vse tiste, ki so jih pred kratkim izpustili, pa dva druga. V mestu je spet nastala zmeda. Ob enajstih sem odšel tja, da bi videl, kako jih bodo odpeljali v Bielin. Vsakega so peljali na posebnem vozu in zraven so sedeli policisti.

5. APRIL – Danes govorijo, da so enega od aretirancev ustrelili, druge pa poslali v Kielce.

6. APRIL – Danes zjutraj je prišel nekdo iz Bielina in dejal, da je res, kar so pripovedovali včeraj, da so ga zares ustrelili. Žena in družina še ne vedo ničesar; ko pa bodo zvedeli, to bo vpitje... Naš položaj je od dne slabši, če zaprejo enega, jih ta ovadi deset in tako je vedno več mrtvih.

10. APRIL – Nasproti nas so zaprli moža in ženo in ostala sta dva otroka. Spet je slišati, da so očeta teh otrok dva dni zatem zvečer ustrelili, njo pa so težko bolno prepeljali v Kielce. Orožniki so v Slupih zaprli tri Žide in obračunali z njimi v Bielinu (kajpada tako, da so jih ustrelili). V Bielinu je preteklo zares že mnogo židovske krvi, postal je pravo židovsko pokopališče. Kdaj bo konec tega strahotnega krvoprelitja? Če ostane tako, bodo ljudje umirali že od strahu kakor muhe. K nam je prišel neki kmet iz Krajna in dejal, da so ustrelili hčerko našega prejšnjega soseda, ker je bila po sedmi uri na cesti. Nočem verjeti, toda vse je mogoče. Dekle kakor cvetka in da bi jo ustrelili, to bo bržkone konec sveta. Niti dan ne mine mirno. Živci so popolnoma izčrpani. Kadar slišim o kakšni nesreči, mi

Februarja in marca 1941 so pripeljali Nemci iz Plocka v Bodzentyn tri transporte Židov (1700). Lakota in nalezljive bolezni so naglo kosili nesrečne preganjance. Odbor Židov iz Plocka je v posebnem memorandumu Vrhovnemu židovskemu svetu področja Ramom poročal, da je »umrljivost astronomska«. Memorandum sklepajo besede: »Rešite naše ljudi pred uničevanjem zaradi lakote in epidemij!«

stopijo oči iz jamic in glava me boli, ker sem utrujen kot po najtežjem delu. Ne le jaz, vsakdo. Ni dovolj, da so v prejšnji vojni kozaki ustrelili očkovega očeta; očka je moral vse gledati, saj je bilo vendar že to dovolj, takrat je imel eňajst let. Ako vidi Nemca, bi se najraje zaril v kako luknjo, tako je razrahljan.

12. APRIL – Minulo noč so nekemu kmetu ukradli kravo. Policija je takoj začela s preiskavo. Preiskovali so pri nekem Židu iz Plocka, našli pri njem nekaj volovskih in telečjih kož in ga takoj odpeljali. Orožniki bodo jutri zaposleni.

13. APRIL – Danes so prispeli naši sosedje, da bi odpeljali omaro. Kaj drugega nismo hoteli, zdaj bo malce več prostora. Razlog imamo za veselje, tam smo zapustili štiri stanovanja, tukaj pa se veselimo že kakšne malenkosti, toda kaj naj storimo, saj niso pregnali le nas, temveč še desettisoče drugih. Po kosilu so razstavili omaro. Namesto omare sem postavil v sobo kuhinjsko mizo, zdaj bo malce udobneje. Zdaj moramo postaviti le še majhen štedilnik in vse bo bolje. Očka je skupaj z nekom kupil moke in pekli bomo kruh za prodajo. Njegov družabnik ima veliko peč in v njej bomo pekli.

14. APRIL – Takoj zjutraj sem izvedel, da so prišli orožniki in preiskujejo pri Židih, trojico iz neke hiše so zaprli. Zdaj preiskujejo pri drugih. Pri nekem krojaču so našli mnogo blaga in nad dvajset kožuhov iz Zakopanov. Takoj so ga odpeljali. Opravili so hišno preiskavo pri več kot dvajsetih Židih in odnesli mnogo blaga. Preiskovali so pri našem sosedu in mu vzeli vse, kar je sploh imel, odnesli so celo umazano perilo in ponošene obleke. Pobrali so stvari, ki sploh niso verižno blago. Hudo smo se bali, da morda ne bi prišli tudi k nam. Očka je odšel z doma, mi pa smo še bali, čeprav ničesar nimamo, toda pri stricu bi se kaj našlo. Vendar pa je bog hotel, da so odšli od soseda in niso prišli k nam. Skozi okno sem videl, da je policist odšel mimo in da je nekdo prišel k teti. Takoj sem odšel na stopnišče in slišal, da so pri teti Nemci, policist pa je stopil z dvorišča. Srce mi je začelo glasno biti. Nisem se vrnil v hišo, temveč počasi odšel po ulici. Zavil sem v stransko ulico in videl, da že lezejo na podstrešje, pa si dejal – oho, tile nam bodo odnesli naše prgišče žita, ter nisem več čakal, kaj bo, temveč odšel dalje. Srečal sem očka, ki je že vedel, da so prišli. Sedel sem v hiši nekega znanca in premišljeval o tem, kako tam ni ostalo sledu o ničemer.